



Offentlig upphandling

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 131 motionsyrkanden angående offentlig upphandling som har väckts under allmänna motionstiden 2002 och 2003 samt 35 motionsyrkanden som har väckts under allmänna motionstiden 2004. Motionerna rör bl.a. frågor om affärsmässighet, direktupphandling, marknadsskadeavgift, miljömässiga hänsyn vid upphandling, antidiskrimineringsklausuler och icke kommersiella hänsyn vid upphandling.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 9 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden.....	7
Nya EG-direktiv om offentlig upphandling.....	7
Finansutskottets ställningstagande.....	13
Upphandlingsfrågor som bereds inom Regeringskansliet.....	15
Utskottets ställningstagande.....	18
Övriga upphandlingsfrågor.....	19
Utskottets ställningstagande.....	26
Reservationer.....	29
1. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (m).....	29
2. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (fp).....	31
3. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (kd).....	32
4. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (c).....	34
5. Upphandlingsfrågor som bereds inom Regeringskansliet, punkt 2 (m, fp, kd, c).....	36
6. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (m).....	37
7. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (fp).....	40
8. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (kd).....	42
9. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (c).....	44
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	47

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling

Riksdagen avslår motionerna

- 2002/03:Fi216 av Karin Svensson Smith m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,
 2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,
 2002/03:Fi279 av Anders Ygeman (s) yrkandena 1–3,
 2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,
 2002/03:Sf289 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkandena 8 och 20,
 2002/03:MJ376 av Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (båda mp) yrkande 3,
 2002/03:MJ432 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 25 och 26,
 2002/03:MJ487 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 9,
 2002/03:N395 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 15,
 2002/03:Bo319 av Carin Lundberg m.fl. (s) yrkandena 3 och 4,
 2003/04:Fi33 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkande 9,
 2003/04:Fi205 av Maria Öberg och Kristina Zakrisson (båda s),
 2003/04:Fi211 av Kalle Larsson m.fl. (v),
 2003/04:Fi218 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkandena 1–3,
 2003/04:Fi244 av Mikael Damberg och Cinnika Beiming (båda s) yrkandena 1 och 2,
 2003/04:Fi262 av Britt–Marie Lindkvist och Hillevi Larsson (båda s),
 2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,
 2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,
 2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 4,
 2003/04:T561 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3,
 2003/04:MJ399 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 39,
 2003/04:MJ400 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 24 och 25,
 2003/04:MJ401 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 15,
 2003/04:MJ473 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 6,
 2003/04:N412 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 24,
 2003/04:A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkandena 16, 18 och 19,
 2003/04:Bo219 av Barbro Feltzing och Ulf Holm (båda mp) yrkande 4,
 2004/05:Fi212 av Lennart Axelsson m.fl. (s),
 2004/05:Fi241 av Göran Magnusson (s),
 2004/05:Fi242 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s),
 2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 2,
 2004/05:Fi247 av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp),
 2004/05:U280 av Lotta Hedström m.fl. (mp) yrkande 8,
 2004/05:T461 av Johnny Gylling m.fl. (kd) yrkande 8,
 2004/05:T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkandena 6, 14 och 16,
 2004/05:MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp) yrkande 8,

2004/05:MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 40,
 2004/05:MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 47,
 2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 25 och
 2004/05:Bo251 av Barbro Feltzing m.fl. (mp) yrkande 4.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp)

Reservation 3 (kd)

Reservation 4 (c)

2. Upphandlingsfrågor som bereds inom Regeringskansliet

Riksdagen avslår motionerna

2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16,

2002/03:Fi225 av Runar Patriksson m.fl. (fp, m, kd, c),

2002/03:Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 2–5,

2002/03:N396 av Ingegerd Saarinen (mp) yrkande 17,

2003/04:Fi246 av Rune Berglund och Marie Nordén (båda s),

2003/04:Fi254 av Margareta Andersson och Ingegerd Saarinen (c, mp),

2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16,

2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7,

2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 7, 8 och 12,

2003/04:So640 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 7,

2003/04:N414 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkande 10,

2003/04:A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkande 17,

2004/05:Fi246 av Annika Qarlsson m.fl. (c, m, fp, kd),

2004/05:T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkande 7 och

2004/05:N398 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 9.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

3. Övriga upphandlingsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2002/03:Fi24 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7,

2002/03:Fi201 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi214 av Lennart Beijer m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15,

2002/03:Fi223 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi236 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 6,

2002/03:Fi240 av Nina Lundström (fp),

2002/03:Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 6,

2002/03:Fi280 av Christina Axelsson och Laila Bjurling (båda s),

2002/03:Fi284 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,

2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 1,

2002/03:So443 av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 21,
2002/03:MJ428 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5,
2002/03:N303 av Viviann Gerdin och Annika Carlsson (båda c) yrkande 3,
2002/03:N306 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 21,
2002/03:N392 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 9,
2003/04:Fi35 av Lena Ek m.fl. (c) yrkande 3,
2003/04:Fi36 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 4 och 5,
2003/04:Fi43 av Jörgen Johansson m.fl. (c) yrkande 4,
2003/04:Fi220 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,
2003/04:Fi230 av Hans Backman (fp),
2003/04:Fi231 av Christina Axelsson och Jan Emanuel Johansson (båda s),
2003/04:Fi234 av Helene Petersson (s),
2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15,
2003/04:Fi271 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m),
2003/04:Fi279 av Inger Lundberg m.fl. (s),
2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 2,
2003/04:Fi286 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,
2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 1–3, 6, 9–11 och 13,
2003/04:So343 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 44,
2003/04:N239 av Anna Grönlund (fp),
2003/04:N316 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1, 5 och 6,
2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 20,
2003/04:N346 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10,
2003/04:A303 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2003/04:A309 av Annelie Enochson m.fl. (kd) yrkande 6,
2004/05:K386 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2004/05:Fi208 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,
2004/05:Fi215 av Helene Petersson m.fl. (s),
2004/05:Fi225 av Maria Larsson (kd),
2004/05:Fi229 av Rigmor Stenmark (c),
2004/05:Fi239 av Johan Linander (c),
2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 1,
2004/05:Fi249 av Börje Vestlund (s),
2004/05:Fi258 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4,
2004/05:So394 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 14,
2004/05:MJ263 av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c) yrkande 3,
2004/05:MJ331 av Annika Carlsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande 4,
2004/05:N306 av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c) yrkande 2,

2004/05:N397 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m) yrkande 10 och
2004/05:N400 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10.

Reservation 6 (m)

Reservation 7 (fp)

Reservation 8 (kd)

Reservation 9 (c)

Stockholm den 11 november 2004

På finansutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Odenberg (m), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Lars Bäckström (v), Agneta Ringman (s), Bo Bernhards-son (s), Christer Nylander (fp), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Agneta Gille (s), Yvonne Ruwaida (mp), Cecilia Widegren (m), Jörgen Johansson (c) och Arne Kjörnsberg (s).

Utskottets överväganden

Nya EG-direktiv om offentlig upphandling

Utskottets förslag i korthet

I flera motioner föreslås ett antal ändringar i lagen om offentlig upphandling. Dessa ändringar omfattas av de nya EG-direktiven. Med hänvisning till pågående utredningsarbete med att implementera direktiven föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna.

Jämför reservationerna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Motionerna

Årtalen anges endast för motioner som väckts under allmänna motionstiden 2002 och 2003.

Affärsmässighet m.m.

I *motion 2002/03:Fi285* av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6 samt i *motion 2003/04:Fi283* yrkande 9 anför motionärerna att i lagen om offentlig upphandling (LOU) bör införas de fem grundläggande principerna i den europeiska gemenskapens lagstiftning om offentlig upphandling. Motionärerna anför att för att effektivt och trovärdigt kunna använda den öppna marknadsekonomin som medel för en fredligare och säkrare värld måste Sverige förbättra den egna lagstiftningen och efterlevnaden av styrande principer för marknadsekonomin och lagstiftning. Principerna för den offentliga upphandlingen bör därför införas i den svenska lagstiftningen. *Kristdemokraterna* begär i *motion 2002/03:N395* yrkande 15, i *motion 2003/04:N412* yrkande 24 samt i *motion N393* yrkande 25 att LOU ändras i syfte att förverkliga principerna om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering.

I *motion 2003/04:Fi33* av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkande 9 anför motionärerna att stora effektiviseringar är möjliga genom en effektivare upphandling. Motionärerna vill därför strama upp tillämpningen av LOU och göra kommunernas upphandling mer affärsmässig. I *motion Fi242* av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s) anför motionärerna att offentliga upphandlare måste bli bättre på att följa upp resultaten av entreprenader och andra upphandlingar från kvalitetssynpunkt.

I *motion 2003/04:A304* av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkande 18 anför att begreppet ”affärsmässighet” är en svensk uppfinning och bör utmönstras ur LOU. Detta begrepp snävar in villkoren till att bli rent företagsekonomiska. Detta passar sällsynt illa då målet med offentlig verksamhet i huvudsak är socialt.

Miljöhänsyn och socialhänsyn vid upphandling

Kristdemokraterna begär i *motionerna 2002/03:MJ432* (yrkandena 25 och 26), *2003/04:MJ399* (yrkande 39) samt i *2003/04:MJ400* (yrkandena 24 och 25) att regeringen i EU verkar för att direktiven för offentlig upphandling ska medge möjligheter att ställa höga krav på miljöhänsyn.

I *motion 2002/03:Fi216* av Karin Svensson Smith m.fl. (v) yrkandena 1 och 2 påpekar motionärerna att det i flera år har diskuterats hur miljökrav och andra krav på ekologisk hållbarhet kan ställas vid offentlig upphandling. Det stora problemet har hittills varit att miljökrav enligt EU:s regler ansetts strida mot principen om att företag inte får diskrimineras. Enligt ett beslut från EG-domstolen under hösten 2002 får numera även miljön och samhällsnyttan vara avgörande kriterier vid offentlig upphandling, vilket talar för en revidering av den svenska lagen. Motsvarande yrkanden framförs i *motion 2002/03:MJ376* av Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (båda mp) yrkande 3. Motionärerna anför bl.a. att rädslan att göra fel och att eventuellt drabbas av ekonomiska sanktioner från EU gör att man inte går så långt som man skulle vilja. Möjligheten att ställa krav vid upphandling är i många fall mycket större än vad kommunerna tror.

I *motion 2002/03:Fi218* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17 samt i *motion 2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17 begär motionärerna att bestämmelser tas fram som innebär att arbetsmarknadspolitiska, sociala och miljömässiga krav på olika företags verksamhet regleras i särskild lagstiftning.

I *motion 2002/03:MJ487* av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 9 samt i *motion 2003/04:MJ473* av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 6 anför motionären att det är viktigt att EU:s upphandlingsregler för livsmedel möjliggör att produktionsmetoder kring djur- och miljöomsorg får beaktas.

I *motion 2002/03:Bo319* av Carin Lundberg m.fl. (s) yrkandena 3 och 4 anför motionärerna att bestämmelserna för offentlig upphandling bör tydliggöra upphandlarnas skyldighet att beakta miljöegenskaper hos byggmaterial. Lagen bör också enligt motionärerna kompletteras med krav på livscykel- och livskostnadsanalyser för material och metoder. Liknande synpunkter förs fram i *motion MJ434* av Åsa Domeij m.fl. (mp) yrkande 8. Motionärerna framhåller att det vid statlig offentlig upphandling av trävaruprodukter ska ställas krav på FSC-märkning¹.

I *motion 2003/04:Fi218* av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkandena 1–3 anför motionärerna att statliga företag och myndigheter ska bli föredömen i att ställa höga miljökrav, samt att statliga företag och myndigheter i möjligaste mån ska upphandla enligt de produktkrav som tagits fram av EKD-delegationen². Motsvarande yrkanden framförs i *motion U280* av Lotta Hedström m.fl. (mp) yrkande 8.

¹ Forest Stewardship Council (FSC) är en internationell medlemsorganisation. Märkning i enlighet med FSC:s bestämmelser innebär bl.a. att företag driver ett miljöanpassat skogsbruk i överensstämmelse med gällande lagar.

² Delegationen för ekologiskt anpassad upphandling.

I *motion 2003/04:Bo219* av Barbro Feltzing och Ulf Holm (båda mp) yrkande 4 anförs att för att komma till rätta med en del buller bör det vara möjligt att kunna ställa krav på t.ex. en fläkt att den har låg bullernivå. I *motion Bo251* av Barbro Feltzing m.fl. (mp) yrkande 4 framförs motsvarande yrkanden.

I *motion 2003/04:MJ401* av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 15 begär motionärerna att det vid all offentlig upphandling ska ställas krav på fordon och arbetsmaskiner att de ska vara miljöanpassade. Motionärerna anför vidare att information till kommuner om möjligheter att ställa klimatrelaterade krav i upphandling bör förbättras.

I *motion Fi212* av Lennart Axelsson m.fl. (s) anför motionärerna att regeringen bör ta ett initiativ för att stimulera till ett ökat användande av rättvisemärkta produkter när det gäller offentliga myndigheter.

I *motion Fi247* av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp) anför motionärerna att det krävs stora informationsinsatser om möjligheten till offentlig upphandling med sociala kriterier. Motionärerna påpekar att många tror att det är olika EU-regler som gör det omöjligt med t.ex. positiva särregler för icke vinstdrivande sociala företag. Detta stämmer inte enligt motionärerna. I flera EU-länder, t.ex. Spanien och Italien, finns positiv särlagstiftning inom skatteområdet som gynnar socialt företagande.

I *motion T461* av Johnny Gylling m.fl. (kd) yrkande 8 anför motionärerna att regeringen bör verka för att stärka miljöhänsynen och hänsyn till transporter i EU:s regler för offentlig upphandling. Motionärerna anför att kommuner, landsting och statliga myndigheter bör använda miljövänliga fordon i största möjliga utsträckning. Miljökrav bör vara en viktig del i offentlig upphandling. I *motion MJ497* av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 40 anför motionärerna att frågan om gentekniskt modifierade livsmedel inte får bli en fråga som bara angår den nationella politiken. Det måste finnas möjligheter att i den kommunala upphandlingen aktivt kunna välja ekologiska alternativ för att på det sättet säkerställa behovet av säkra livsmedel. Liknande synpunkter förs fram av Kristdemokraterna i *motion MJ498* yrkande 47.

Miljöpartiet de gröna anför i *motion 2002/03:Sf289* (yrkandena 8 och 20) att de länge har drivit kravet att tydliga och obligatoriska antidiskrimineringsklausuler ska införas i alla offentliga upphandlingar. Motionärerna föreslår vidare att företag som är dömda för diskriminering genom klausuler ska få sina offentliga avtal upplösta. I *motion 2003/04:Fi211* av Kalle Larsson m.fl. (v) anför motionärerna att regeringen bör verka för bred användning av antidiskrimineringsklausuler. Nämnden för offentlig upphandling (NOU), har på regeringens uppdrag tagit fram exempel på antidiskrimineringsklausuler. Förslaget från NOU har dock givits en sådan utformning att det nästan saknar innehåll. Motionärerna påpekar att de internationella erfarenheterna av antidiskrimineringsklausuler kan utgöra ett mycket verkningsfullt medel att bekämpa diskriminering grundad på kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller funktionshinder. Tvärtemot vad som tidigare gjorts gällande från

en del håll lägger EG-rätten inga hinder i vägen mot användande av sådana klausuler. Inte heller utgör intern svensk rätt något hinder för användande av antidiskrimineringsklausuler. Motionärerna anför att regeringen genom regleringsbrev och på andra lämpliga sätt bör verka för att antidiskrimineringsklausuler får ett brett användningsområde inom den statliga offentliga upphandlingen.

ILO-konventionen nr 94 m.m.

Under 1990-talet har frågan aktualiserats om en svensk anslutning till ILO:s konvention nr 94 om arbetsklausuler i kontrakt där offentlig myndighet är part.

I *motion 2002/03:Fi279* av Anders Ygeman (s) yrkandena 1–3 begär motionären att kollektivavtalsbärande fackförening ska ha rätt att yttra sig över underlaget vid en offentlig upphandling och att det införs en lagstiftning liknande den danska vad gäller offentlig upphandling så att krav på kollektivavtal kan ställas. Liknande synpunkter förs fram i *motion 2003/04:Fi262* av Britt-Marie Lindkvist och Hillevi Larsson (båda s). I *motionerna 2003/04:Fi205* av Maria Öberg och Kristina Zakrisson (båda s) och *2003/04:Fi244* av Mikael Damberg och Cinnika Beiming (båda s) yrkande 1 anför motionärerna att det pågår förhandlingar inom EU om ett EG-direktiv om offentlig upphandling. De påpekar att det är angeläget att Sverige lyfter fram ILO:s konvention 94 så att man i framtiden kan åberopa den vid upphandling. I *motion Fi244* av Anders Karlsson (s) yrkande 2 anför motionärerna att Sverige bör ratificera ILO-konventionen nr 94. Det skulle innebära att offentliga myndigheter vid upphandling av varor och tjänster som utförs i Sverige ska garantera anständiga arbets- och anställningsvillkor. I *motion 2003/04:A304* av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkandena 16 och 19 begär motionärerna att upphandlingslagen ska ändras så att upphandlande enhet kan kräva kollektivavtal. Vidare anser motionärerna att Sverige bör ratificera ILO:s konvention nr 94.

Elektroniska auktioner m.m.

I *motion 2003/04:Fi296* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 4 anför motionärerna att de nya upphandlingsdirektiven innebär att man kan använda sig av elektroniska auktioner. Det kan enligt motionärerna bidra till ökad konkurrens och transparens och därmed bör lagen om offentlig upphandling möjliggöra elektroniska auktioner. Motionärerna anför slutligen att genom att arbeta långsiktigt och utveckla tydliga spelregler kan nödvändiga förändringar genomföras på ett kostnadseffektivt, arbetsbesparande sätt som gynnar den offentliga handeln. Det behövs mer av konkurrens och goda spelregler och mindre av onödigt krångel. I *motion 2003/04:T561* av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3 anför motionärerna att det bör tas fram en nationell standard för att underlätta användningen av elektronisk offentlig upphandling. I *motion T466* av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkandena 6, 14 och 16 förs fram liknande yrkanden.

I *motion Fi241* av Göran Magnusson (s) anför motionären att i årets regeringsförklaring angavs att det görs en översyn av lagen om offentlig upphandling. Motionären påpekar att ett område som särskilt bör belysas är svårigheterna att på allvar konkurrera om en upphandling för de många ideella och frivilliga organisationer som svarar för viktiga delar av välfärdsarbetet.

Pågående utredningsarbete m.m.

Tidigare utredningsarbete

1998 tillkallades en särskild utredare med uppgift att se över organisationen av Nämnden för offentlig upphandling. Utredningen övergick i maj 1999 till en parlamentarisk kommitté. Upphandlingskommittén, lämnade i ett delbetänkande Effektivare offentlig upphandling – För fortsatt välfärd, trygghet och tillväxt (SOU 1999:139), vissa förslag till ändringar beträffande framför allt rättsmedlen och tillsynsfunktionen. En del av de förslag som lämnades i delbetänkandet har resulterat i ändringar i LOU, bl.a. krav på annonsering i elektronisk databas vid anbudsinfordran och ansökningsinbjudan samt regler om urvalsupphandling.

I slutbetänkandet Mera värde för pengarna (SOU 2001:31) lämnade kommittén förslag bl.a. beträffande köp mellan en kommun och ett kommunalt företag, krav på att verksamhet inte bedrivs i vinstsyfte, kundvalssystem och s.k. avknoppning. Kommittén utredde innebörden av huvudregeln om affärsmässighet och gjorde bedömningen att LOU trots huvudregeln medger att upphandlande enheter tar vissa samhällspolitiska hänsyn vid offentlig upphandling och att regeln inte bör ändras.

Regeringen delade kommitténs bedömning att huvudregeln om affärsmässighet ska kvarstå i oförändrat skick (prop. 2001/02:142 s. 40). Övriga frågor bereds vidare inom Regeringskansliet.

Nya EG-direktiv om offentlig upphandling

Kommissionen beslutade 2004 om två nya upphandlingsdirektiv. De två direktiven är 2004/14/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster (den klassiska sektorn) och 2004/17/EG om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (försörjningssektorn). Medlemsstaterna ska ha genomfört direktiven senast 21 månader efter det att de har trätt i kraft (dvs. när de annonserats i Europeiska unionens officiella tidning).

Den svenska ståndpunkten i EU arbetet med de nya direktiven har framför allt varit inriktad på att tydliggöra hur och i vilken utsträckning miljöhänsyn och sociala hänsyn kan integreras i offentlig upphandling.

De tre direktiven för den klassiska sektorn har sammanförts till ett direktiv. Direktivet för försörjningssektorerna ges ett ändrat tillämpningsområde genom att det inte längre gäller för telekommunikationssektorn. Däremot

förs posttjänster in som en ny sektor. Det har gjorts redaktionella ändringar i syfte att göra de nya direktiven mer lättlästa. De har omstrukturerats på ett sätt som mer kronologiskt följer upphandlingsprocessen och varje artikel har försetts med en egen rubrik.

Nyheter

Ett helt nytt förfarande införs inom den klassiska sektorn, s.k. konkurrenspräglad dialog. Förfarandet får användas i de fall det inte är möjligt att i de tekniska specifikationerna ange vad som krävs för att tillgodose den upphandlande enhetens behov. Förfarandet innefattar i huvudsak annonsering med angivande av enhetens behov, kvalificering av sökandena och efter avslutad dialog, infordrande av anbud och utvärdering. Vidare införs bestämmelser om

- elektroniska auktioner
- s. k. dynamiska inköpssystem.

Bestämmelser om konkurrenspräglad dialog, elektroniska auktioner och dynamiska inköpssystem är inte obligatoriska att genomföra i nationell lagstiftning. Medlemsstaterna kan således välja att avstå från att införa dem.

Rättsmedelsdirektiven

Det finns två direktiv om rättsmedel vid överträdelser av reglerna om offentlig upphandling och upphandling inom försörjningssektorerna, 89/665/EEG respektive 92/13/EEG (rättsmedelsdirektiven).

De säkerställer att varje potentiell leverantör som anser sig ha lidit skada på grund av ett beslut som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten fattat i strid med bestämmelserna om upphandling kan begära överprövning av beslutet eller skadestånd. EG-kommissionen har inlett en översyn av direktiven.

Ny utredning

Regeringen beslutade i april 2004 att tillkalla en särskild utredare (dir. 2004:47) med uppdrag att lämna förslag till hur de två nya EG-direktiven om offentlig upphandling ska genomföras i svensk rätt.

Utredaren ska lämna de författningsförslag som är nödvändiga och särskilt överväga den lagtekniska utformning som de nya direktivens utformning föranleder. Vidare ska utredaren ta ställning till om de bestämmelser, som enligt direktiven inte är obligatoriska för medlemsstaterna att genomföra, ska införas i lagen.

Utredarens överväganden och förslag ska präglas av direktivens grundläggande ekonomiska syfte. Dock ska utredaren särskilt beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn på så sätt att integrationen av sådana hänsyn väl återspeglas i förslagen.

Utredaren ska vidare föreslå ändringar i nuvarande 6 kap. LOU beträffande sådana bestämmelser som är uppbyggda efter en regel över tröskelvärdena.

Huvudregeln om affärsmässighet har, som nämnts ovan, utretts av Upphandlingskommittén, men kommittén föreslog ingen ändring. Regeringen och riksdagen delade kommitténs inställning (prop. 2001/02:142 och bet. 2001/02:FiU12). De nya direktiven innehåller en bestämmelse som uttryckligen anger att likabehandlings-, icke-diskriminerings- och öppenhetsprinciperna ska beaktas. Utredaren ska överväga om regeln om affärsmässighet bör ändras eller ersättas av den nya bestämmelsen, dock med den utgångspunkten att det ska vara möjligt att ta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid tilldelning av kontrakt.

Under 1990-talet har frågan aktualiserats om en svensk anslutning till ILO:s konvention nr 94 om arbetsklausuler i kontrakt där offentlig myndighet är part. Frågan om de nya direktivens förenlighet med konvention nr 94 ska utredningen behandla senare. Till den frågan avser regeringen att återkomma genom tilläggsdirektiv.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2005. Övervägandena och eventuella förslag i fråga om konkurrenspräglad dialog, elektroniska auktioner och dynamiska inköpssystem får dock redovisas senast den 1 juni 2005.

Finansutskottets ställningstagande

Grundprincipen i lagen om offentlig upphandling är att upphandling ska göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och genomföras affärsmässigt. Bestämmelserna i EG-fördraget och bestämmelser i den s.k. sekundärrätten, t.ex. i skilda EG-direktiv, gäller som svensk rätt i och med att de grundläggande fördragen införlivades med svensk rätt genom lagen med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Bestämmelserna gäller med den effekt de har enligt EG-rätten. Någon ytterligare åtgärd för att införliva bestämmelserna i EG-fördraget eller grundläggande EG-rättsliga principer är inte nödvändig. Direktivbestämmelserna har genomförts genom LOU (jfr NJA 1998 s. 873).

Utskottet har senast i betänkande 2001/02:FiU12 behandlat motionsyrkanden om att införliva de grundläggande EG-rättsliga principerna. Utskottet uttalade bl.a. att det skulle vara främmande att i LOU ange att de grundläggande principerna ska gälla vid tillämpning av lagen. En hänvisning till t.ex. principerna om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, förutsebarhet skulle vidare inte innebära ett förtydligande av möjligheten att vid offentlig upphandling ta sociala eller arbetsmarknadspolitiska hänsyn eller miljöhänsyn, eftersom sådana hänsyn, med undantag från principerna om icke-diskriminering och likabehandling, har sin grund i andra än de nämnda principerna. Utskottet ansåg vidare i likhet med regeringen att det inte

behövdes någon ytterligare åtgärd för att införliva bestämmelserna i EG-fördraget eller de grundläggande EG-rättsliga principerna. De då aktuella motionerna avstyrktes.

I den ovan nämnda utredningens direktiv anges att de nya EG-direktiven innehåller en bestämmelse som uttryckligen anger att likabehandlings-, icke-diskriminerings- och öppenhetsprinciperna ska beaktas. Utredaren ska överväga om huvudregeln om affärsmässighet bör ändras eller ersättas av ny bestämmelse, dock med den utgångspunkten att det ska vara möjligt att ta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid tilldelning av kontrakt i enlighet med vad som anges i de nya direktiven.

I 2004 års ekonomiska vårpropositionens finansplan anför regeringen bl.a. följande: De nya EG-direktiven är på många områden en stor svensk framgång. De ger till exempel ökade möjligheter att ställa hårda miljökrav i offentliga upphandlingar och slå vakt om de möjligheter som finns att ta hänsyn till sociala faktorer. Av olika artiklar i de nya EG-direktiven om offentlig upphandling framgår att det finns möjligheter att beakta miljöaspekter.

I den inledningsvis nämnda utredningens direktiv anges att utredningens överväganden och förslag ska präglas av EG-direktivens grundläggande ekonomiska syften. Utredningen ska dock särskilt beakta att Sverige i arbetet med att ta fram direktiven haft ståndpunkten att miljöhänsyn och sociala hänsyn ska integreras. Detta innebär att dessa hänsyn ska återspeglas i utredningens förslag.

Kommissionen har i slutet av oktober 2004 presenterat en *Handbook on Environmental Public Procurement – Buying green!* (18.8.2004 SEC (2004) 1050).

För att ge upphandlande enheter ledning avseende vilken typ av kontraktsvillkor som kan användas i kontrakt som tilldelas i offentlig upphandling gav regeringen Nämnden för offentlig upphandling (NOU) i uppdrag att ta fram exempel på antidiskrimineringsklausuler. Det gäller exempel på villkor för att främja likabehandling oavsett kön, hudfärg eller sexuell läggning. NOU har gjort en utvärdering av användningen av antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt. Än så länge är det ett fåtal upphandlande enheter som använder antidiskrimineringsklausuler. De upphandlande enheterna visar dock en vilja till att använda antidiskrimineringsklausuler. Användningen har ökat något sedan år 2003 och majoriteten av de upphandlande enheter som i dag inte använder sig av antidiskrimineringsklausuler har för avsikt att börja använda dem. I budgetpropositionen för 2005 föreslår regeringen att Nämnden för offentlig upphandling anslag för 2005 ska ökas engångsvis med 350 000 kr för att bl.a. finansiera informationsinsatser avseende antidiskrimineringsklausuler m.m.

Under 1990-talet har frågan aktualiserats om en svensk anslutning till ILO:s konvention nr 94 om arbetsklausuler i kontrakt där offentlig myndighet är part. ILO-kommittén uppdrog åt en särskild utredare att granska Sveriges möjligheter att ratificera konventionen mot bakgrund av gällande

EG-rättsliga reglering beträffande offentlig upphandling. Utredaren redovisade sitt uppdrag i maj 1996 och hänvisade därvid bl.a. till pågående diskussioner inom EU. Av ovan nämnda kommittédirektiv framgår att frågan om direktiven är förenliga med ILO:s konvention nr 94 inte ska beröras nu utan regeringen avser att återkomma i denna fråga med tilläggsdirektiv till utredningen.

Enligt uppgifter som utskottet inhämtat från Finansdepartementet kommer regeringen att lämna en proposition till riksdagen under hösten 2005 med anledning av de förslag som utredningen kommer att ta upp i sitt delbetänkande.

Med hänvisning till att de frågor som tas upp i motionerna är föremål för utredning och att en proposition ska lämnas till riksdagen under hösten 2005 avstyrker utskottet motionerna 2002/03:Fi216 yrkandena 1 och 2, 2002/03:Fi218 (m) yrkande 17, 2002/03:Fi279 (s) yrkandena 1–3, 2002/03:Fi285 (kd) yrkande 6, 2002/03:Sf289 (mp) yrkandena 8 och 20, 2002/03:MJ376 (mp) yrkande 3, 2002/03:MJ432 (kd) yrkandena 25 och 26, 2002/03:MJ487 (c) yrkande 9, 2002/03:N395 (kd) yrkande 15, 2002/03:Bo319 (s) yrkandena 3 och 4, 2003/04:Fi33 (m) yrkande 9, 2003/04:Fi205 (s), 2003/04:Fi211 (v), 2003/04:Fi218 (mp) yrkandena 1–3, 2003/04:Fi244 (s) yrkandena 1 och 2, 2003/04:Fi262 (s), 2003/04:Fi268 (m) yrkande 17, 2003/04:Fi283 (kd) yrkande 9, 2003/04:Fi296 (fp) yrkande 4, 2003/04:T561 (fp) yrkande 3, 2003/04:MJ399 (kd) yrkande 39, 2003/04:MJ400 (kd) yrkandena 25 och 25, 2003/04:MJ401 (mp) yrkande 15, 2003/04:MJ473 (c) yrkande 6, 2003/04:N412 (kd) yrkande 24, 2003/04:A304 (v) yrkandena 16, 18 och 19, 2003/04:Bo219 (mp) yrkande 4, Fi212 (s), Fi241 (s), Fi242 (s), Fi244 (s) yrkande 2, Fi247 (mp), U280 (mp) yrkande 8, T461 (kd) yrkande 8, T466 (fp) yrkandena 6, 14 och 16, MJ434 (mp) yrkande 8, MJ497 (kd) yrkande 40, MJ498 (kd) yrkande 47, N393 (kd) yrkande 25 och Bo251 (mp) yrkande 4.

Upphandlingsfrågor som bereds inom Regeringskansliet

Utskottets förslag i korthet

Regeringen bereder för närvarande förslagen från Upphandlingskommittén om bl.a. direktupphandling, marknadsskadeavgift, kundvalssystem och avknoppning. Motioner som tar upp dessa frågor avstyrks med hänvisning till detta.

Jämför reservation 5 (m, fp, kd, c).

Motionerna

Direktupphandling, lågt värde

I *motion 2002/03:Fi271* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 3 och 4 samt i *motion 2003/04:Fi296* yrkande 12 påpekar motionärerna att enligt en undersökning bland flera kommunala bolag, saknar inte mindre än 42 % en dokumenterad policy för hur upphandling ska genomföras. Motionärerna anför att skriftliga riktlinjer är viktiga för hur man bl.a. ska förhålla sig till direktupphandlingar. Motionärerna anför att det saknas regler om krav på dokumentation kring direktupphandling och enligt LOU omfattas inte denna upphandlingsform av kravet på anbud, utan enheten ska vid behov fastställa riktlinjer. Motionärerna anser att en definition av lågt värde till 5 prisbasbelopp är rimlig. Motionärerna anser dock att detta ska innefatta ett krav på dokumentation i syfte att möjliggöra för revisionen att granska upphandlingarna. I *motion T466* av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkande 7 anför motionärerna att regler för upphandlingar under EU:s tröskelvärden bör för- enklas.

Sanktioner, marknadsskadeavgift

I *motion 2002/03:Fi218* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 8 samt i *motion 2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 8 begär motionärerna att en sanktionsmöjlighet (marknadsskadeavgift) införs i lagen om offentlig upphandling för att förbättra tillsynsfunktionen. Motionärerna påpekar att Nämnden för offentlig upphandling i en utredning har visat att skärpta regler för offentlig upphandling och förbättrade sanktionsmöjligheter mot dem som bryter mot lagen kan spara över 20 miljarder skatte- kronor per år.

I *motion 2002/03:Fi225* av Runar Patriksson m.fl. (fp, m, kd, c) påpekar motionärerna att det är väl utrett att det finns betydande brister i den offentliga upphandlingen. Motionärerna anför att Upphandlingskommittén har utrett och förslagen har remissbehandlats och fått ett gott mottagande. Motionärerna påpekar att regeringen nyligen har tillsatt en ny utredning och att det är tänkbart att frågan om en förbättrad tillsyn kommer att behandlas även i denna utredning. Motionärerna anför att eftersom det redan finns förslag som är väl genomarbetade och remissbehandlade, finns det inte anledning av avvakta den nya utredningen. Motionärerna anser därför att det är dags för regeringen att ta ett samlat grepp om den offentliga upphandlingen. Motsvarande yrkanden framförs i *motionerna Fi246* av Annika Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd) och i *N398* av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 9. I *motion 2002/03:Fi271* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5 samt i *motion 2003/04:Fi296* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 8 anför motionärerna att en marknadsskadeavgift bör införas i LOU. Motionärerna påpekar att syftet är att förebygga den skada som otillåten direktupphandling eller annat otillbörligt beteende kan föra med sig. I *motion 2002/03:N396* av Ingegerd Saarinen (mp) yrkande 17 samt i *motion 2003/04:N414* av

Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkande 10 anför motionärerna att det ska införas utökade möjligheter att kunna beivra kommuners allvarliga överträdelser mot reglerna i lagen om offentlig upphandling. Det behövs någon form av sanktionsmöjlighet. Motionärerna påpekar att sanktionen ska vara reserverad för allvarligare regelöverträdelser. Syftet med sanktionen är att förebygga den skada som en otillåten direktupphandling kan föra med sig. I *motion 2003/04:Fi283* av *Olle Sandahl m.fl. (kd)* yrkande 7 anför motionärerna att den kritik som framförts mot upphandlande enheter som inte följer bestämmelserna i LOU inte i något fall lett till någon rättslig åtgärd enligt lagens bestämmelser. En förklaring kan vara att skadeståndsreglerna i LOU i princip är obefintliga. Påföljdsreglerna och skadeståndsbeloppen vid brott mot LOU bör därför enligt motionärerna ses över med sikte på att bli kännbara och så verkningsfulla att intentionerna i LOU efterlevs i både stat och kommuner.

Talerätt

Talerätt innebär att en leverantör har rätt att få ett beslut i en upphandling prövat av domstol, dvs. att leverantören har rätt att klaga.

I *motion 2002/03:Fi218* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 9 samt i *motion 2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 9 anser motionärerna att branschorganisationer även ska ges talerätt i upphandlingsmål. Motsvarande yrkande framförs i *motion 2002/03:Fi271* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 2 och i *motion 2003/04:Fi296* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 7.

Avknoppning

I *motionerna 2002/03:Fi218* och *2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 13 och 16 anför motionärerna att upphandlingsregler kan förhindra en ökad konkurrens genom att försvåra avknoppningar inom t.ex. hälso- och sjukvårdsområdena. Motionärerna anför att denna typ av tjänster bör kunna undantas från LOU:s regler om tröskelvärden. I *motion 2003/04:Fi246* av Rune Berglund och Marie Nordén (båda s) och i *motion 2003/04:Fi254* av Margareta Andersson (c) och Ingegerd Saarinen (mp) anför motionärerna att för kvaliteten och mångfalden i utbudet av vård- och omsorgstjänster m.m. skulle det vara mycket positivt om LOU kompletterades med regler om positiv särbehandling som Upphandlingskommittén föreslog. *Kristdemokraterna* påpekar i *motion 2003/04:So640* yrkande 7 att LOU inte alltid passar i tjänstesektorn. Det gäller till exempel då vårdpersonal vill ”knoppa av” och driva verksamhet i egen regi. Motionärerna föreslår att hälso- och sjukvårdsverksamhet regleras i ett särskilt regelverk för upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster.

Kundvalsssystem

Kundvals-system är en alternativ driftform för kommuner. Det innebär att kommunen inbjuder privata utförare att på lika villkor konkurrera med kommunens egenregiverksamhet. Den som har rätt till en viss service får en ”check” av kommunen och har rätt att fritt välja mellan kommunala och auktoriserade privata utförare.

I *motionerna 2002/03:Fi218* samt *2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 3 anför motionärerna att LOU bör ändras för att tydliggöra att s.k. kundvals-system inte omfattas av kravet på offentlig upphandling. I *motion 2003/04:A304* av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkande 17 anför att medbestämmandelagen och lagen om offentlig upphandling bör ses över angående kundvals-modeller m.m.

Skadestånd och preskription

I *motion 2002/03:Fi218* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 10 och 11 samt i *motion 2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 10 och 11 anser motionärerna att möjligheterna för en förfördelad leverantör att erhålla skadestånd bör förbättras och att preskriptionstiden bör förlängas till två år. Motionärerna påpekar att de stöder Upphandlingskommitténs förslag på dessa punkter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har senast i betänkande 2001/02:FiU12 behandlat motionsyrkanden om direktupphandling. Utskottet avstyrkte regeringens förslag om att direktupphandling ska medges när upphandlingens värde understiger fem prisbasbelopp. Utskottet ansåg att effekterna av en fastställd gräns för direktupphandling behövde analyseras ytterligare.

Regeringen uppdrog därför 2002 åt Statskontoret att göra en bedömning av vilka konsekvenser ett förslag om en fastställd gräns för direktupphandling kan få för små företags villkor. I sin rapport – En fastställd gräns för direktupphandling – konsekvenser för små företag, (2002:25) – konstaterar Statskontoret att direktupphandling ska medges när upphandlingens värde understiger fyra prisbasbelopp. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet har senast i betänkande 2001/02:FiU12 behandlat motionsyrkanden om sanktioner. Utskottet uttalade bl.a. följande: I propositionen 1999/2000:128 Offentlig upphandling i informationssamhället angav regeringen att när det gäller bl.a. sanktionssystemets närmare utformning och frågan om talerätt i s.k. överprövningsmål väcktes vissa frågor av remissinstanserna vid behandling av kommitténs förslag om marknadsskadeavgift i delbetänkandet. Upphandlingskommitténs förslag bereds vidare inom Regeringskansliet.

I 2004 års ekonomiska vårpropositionens finansplan anför regeringen bl.a. följande: Ett problem inom offentlig upphandling är hur man ska hantera de offentliga aktörer som inte genomför en upphandling på rätt sätt. Upphandlingskommittén föreslog att det skulle införas en marknadsskadeavgift för att kunna beivra brott mot upphandlingsregler. Syftet med sanktionen är enligt Upphandlingskommittén att komma till rätta med att en upphandlande enhet över huvud taget inte tillämpat LOU och därmed gjort sig skyldig till en ootillåten direktupphandling. Regeringen ställer sig positiv till en sanktionsavgift som ett sätt att förbättra upphandlingen.

Inom EU pågår ett arbete som syftar till att göra EU-sanktionerna beträffande upphandlingar mer effektiva. Sverige kommer i EU-arbetet att stödja ett förslag om att effektiva rättsmedel införs. Enligt kommissionen beräknas ett förslag kunna tas fram under 2005 med syfte att de ska införas inom EU något år senare. Regeringen kommer i början av 2005 att göra en bedömning av om EU:s arbete kommer att tillgodose de svenska kraven. I väntan på denna bedömning avvaktar regeringen med att lägga förslag om en marknadsskadeavgift.

Utskottet har senast i betänkande 2001/02:FiU12 behandlat motionsyrkanden om avknoppning. Utskottet delade regeringens bedömning att frågan bör utredas särskilt. Med hänvisning till att frågorna om stöd till avknoppning av verksamheter var under beredning i Regeringskansliet avstyrkte utskottet motionerna. Frågan är alltså under beredning varför utskottet avstyrker de nu aktuella motionerna.

Med hänvisning till att frågorna om direktupphandling, marknadsskadeavgift, talerätt och avknoppning fortfarande är under beredning i Regeringskansliet anser utskottet att motionerna 2002/03:Fi218 (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16, 2002/03:Fi225 (fp, m, kd, c), 2002/03:Fi271 (fp) yrkandena 2–5, 2002/03:N396 (mp) yrkande 17, 2003/04:Fi246 (s), 2003/04:Fi254 (c, mp), 2003/04:Fi268 (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16, 2003/04:Fi283 (kd) yrkande 7, 2003/04:Fi296 (fp) yrkandena 7, 8 och 12, 2003/04:So640 (kd) yrkande 7, 2003/04:N414 (mp) yrkande 10, 2003/04:A304 (v) yrkande 17, Fi246 (c, m, fp, kd), T466 (fp) yrkande 7 och N398 (c) yrkande 9 bör avslås av riksdagen.

Övriga upphandlingsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har tidigare avstyrkt i princip likalydande motionsyrkanden om lokal upphandling, om att införa obligatorisk upphandling, prövningstillstånd m.m. och utskottet finner inte anledning att ändra sin inställning. Motionerna avstyrks därför.

Jämför reservationerna 6 (m), 7 (fp), 8 (kd) och 9 (c).

Motionerna

Avbrytande av upphandling

I *motion 2002/03:Fi218* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 15 anför motionärerna att LOU bör kompletteras med ett krav på att avbrytande av en upphandling endast kan godtas om det är strikt affärsmässigt motiverat. Motsvarande yrkande framförs i *motion 2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 15.

Små företags möjligheter vid upphandling, lokal upphandling

I *motionerna 2002/03:Fi271* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 6, *2003/04:Fi230* av Hans Backman (fp) samt i *motion 2003/04:Fi296* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 9 anför motionärerna att bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling bör förenklas för att underlätta för små företag att delta i upphandling. Motionärerna anser att för att underlätta för småföretagen bör upphandlingen under bl.a. EG:s tröskelvärde ses över. I *motion 2002/03:Fi280* av Christina Axelsson och Laila Bjurling (båda s) anför motionärerna att för att komma till rätta med de småskaliga företagens och organisationernas problem vid konkurrensupphandlingar bör regeringen ytterligare se över och klart uttrycka de möjligheter som finns till lösningar, antingen lagstiftningsvägen eller genom tydliga anvisningar till LOU. I *motion 2002/03:N303* av Viviann Gerdin och Annika Qarlssoon (båda c) yrkande 3 anför motionärerna att upphandling av livsmedel till kommunens verksamheter måste underlättas. Det måste bli möjligt att kommunens leveransställen kan delas in i olika geografiska block där möjligheter ges för ortens lanthandlare att lämna anbud enbart för ett visst område. I *motion 2002/03:N392* av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 9 och i *motion 2003/04:N346* av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10 anför motionärerna att det är angeläget att när kommuner och landsting samordnar och effektiviserar sina upphandlingar och inköp så måste också mindre företag kunna vara med och lägga anbud. När större volymer ska upphandlas bör därför dessa, om det är praktiskt möjligt och ekonomiskt försvarbart, delas upp i mindre delar så att fler företag kan lägga bud. I *motion N400* av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10 framförs motsvarande yrkanden.

I *motion Fi229* av Rigmor Stenmark (c) anför att lokala småföretag bör ges förutsättningar att leverera varor till skolor och sjukhus m.fl. Detta är ett led i att skapa förutsättningar för många småföretag att utvecklas och få ekonomi i sin verksamhet. Motionären anser därför att lagen om offentlig upphandling bör ses över så att på såväl närproducerade livsmedel som miljö och kvalitetsaspekter bör kunna ställas som krav vid offentlig upphandling.

I *motion MJ263* av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c) yrkande 3 anför motionärerna att långa transporter bör vägas in som faktor vid val av leverantör vid offentlig upphandling av livsmedel. När det sker

offentliga upphandlingar av livsmedel borde den miljöpåverkan och energiförbrukning som sker vid alla dessa långa transporter i vårt avlånga land vara ett kriterium som ska vägas in.

I *motion MJ331* av Annika Qarlsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande 4 anför motionärerna att upphandlingsreglerna bör förändras så att krav på ursprung och närproduktion kan ställas vid upphandling. Motionärerna anför att det är viktigt att EU:s upphandlingsregler för livsmedel möjliggör att produktionsmetoder kring djur- och miljöomsorg får beaktas.

I *motion N306* av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c) yrkande 2 anför motionärerna att genom att möjliggöra för kommuner och landsting att i större utsträckning kunna dela upp större upphandlingar i mindre delar kan förutsättningarna för den sociala ekonomins aktörer att delta förbättras.

Verksamhet i offentlig egenregi och obligatorisk upphandling

I *motion 2002/03:Fi214* av Lennart Beijer m.fl. (v) yrkande 1 föreslås att lagen om offentlig upphandling tillförs ett moment om att totalentreprenader inte får vara konkurrensbegränsande. Motionärerna påpekar att stora upphandlingar kan bli konkurrensbegränsande, vilket i förlängningen innebär ökade kostnader för den upphandlande enheten och för skattebetalarna.

I *motionerna 2002/03:Fi218* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) och i *2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2 och 4–6 anför motionärerna att det finns mycket att göra inom området offentlig upphandling för att bättre ta vara på skattebetalarnas pengar samtidigt som företagande och alternativa driftformer ges ökat utrymme till nytta för medborgare, företag och anställda. De begär bl.a. åtgärder för ökad konkurrensupphandling genom att LOU kompletteras med krav på att all verksamhet där förutsättningar finns ska konkurrensupphandlas. De anser vidare att en lagstadgad utmaningsrätt ska införas i avvaktan på att regler införs om att all verksamhet ska konkurrensupphandlas. Motionärerna föreslår att det införs en lag om konkurrensneutralitet vid offentlig prissättning med krav på att offentlig näringsverksamhet ska redovisas skild från annan verksamhet samt att det i LOU införs en regel som gör offentlig näringsverksamhet olaglig om den inte beslutas formellt av staten, kommun eller landsting. Motsvarande yrkanden framförs i *motion 2002/03:Fi236* av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 6, i *motion 2003/04:N316* av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1, 5 och 6 samt i *motion N397* av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m) yrkande 10. Liknande synpunkter förs även fram i *motion 2003/04:N239* av Anna Grönlund (fp). Motionären anser att det är angeläget att fler producenter ges tillträde till den offentliga sektorn. För många små företag är den lokala marknaden viktigast. Ett sätt att öppna de lokala marknaderna kan enligt motionären vara att införa utmaningsrätt. Genom utmaningsrätt stärks företagen på den lokala marknaden samtidigt som de ges möjlighet att bedriva offentlig verksamhet på entreprenad. Motionären anför vidare att

utmaningsrätt skulle kunna vara ett inslag för att höja tillväxten i Sverige. Motionären anför slutligen att en utredning bör tillsättas som ser över hur utmaningsrätt skulle kunna införas.

I *motionerna 2002/03:Fi284* av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9, *2002/03:Fi285* av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 1 samt i *motion 2003/04:Fi286* av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6 anføres att den offentliga upphandlingen betingar ett mycket stort värde, och det är därför viktigt att den fungerar väl. Motionärerna påpekar att för att stödja en utveckling av mångfald måste förändringar av regelverk och lagstiftning genomföras. Lagen om offentlig upphandling är t.ex. dåligt anpassad för upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster. Direktupphandling kan endast ske i utomordentligt begränsad omfattning, vilket kan försvåra för kommun och landsting/region att inledningsvis stödja avknoppade verksamheter. Trots att lagen inte säger något om avtalstider, rekommenderar tillsynsmyndigheten (Nämnden för offentlig upphandling) ofta alltför korta avtal med privata vårdgivare, vilket försvårar för patienter att få en långvarig relation till sin vårdgivare eller att ge vårdgivaren rimliga avskrivningstider för de stora investeringar som behövs för en vårdinrättning. Liknande synpunkter förs fram i *motion 2002/03:Fi24* av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7 med anledning av regeringens skrivelse 2002/03:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn. I *motion 2003/04:Fi36* av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 4 och 5 och i *motion Fi258* av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4 framförs motsvarande yrkanden.

I *motionerna 2003/04:So343* och *So394* förordar *Centerpartiet* (yrkandena 44 och 14) att upphandlingar delas upp för att göra det möjligt för små entreprenörer att delta i konkurrensutsättning av offentlig verksamhet. Motionärerna anför att de vill införa utmaningsrätt för anställda i offentlig sektor som vill ta över driften av den egna enheten. Om en sådan utmaning är mer effektiv än den nuvarande driften, bör den som regel beviljas. Liknande synpunkter förs fram i *motion 2002/03:So443* av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 21.

I *motion Fi239* av Johan Linder (c) begär motionären att regeringen gör en grundlig översyn av lagen om offentlig upphandling. Motionären påpekar att det inte är rimligt att driftsformen avgör om lagen om offentlig upphandling ska användas. I *motion Fi244* av Anders Karlsson (s) yrkande 1 anför motionären att kommuners och landstings erfarenheter av lagen om offentlig upphandling (LOU) är inte enbart positiva. Kommuner upplever att det blir problem när de driver delar av sina verksamheter i aktiebolagsform. Motionären anför att LOU innebär att kommuner straffas genom att inte kunna omvandla delar av sin verksamhet från förvaltningsform till helägda bolag utan att därmed tvingas till upphandling. Motionären anför att regeringen därför bör verka för förändringar av EG-direktiven i denna del.

Prövningstillstånd

I *motion 2002/03:Fi218* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 12 påpekas att bestämmelsen att det krävs prövningstillstånd är en onödig inskränkning i rätten till överprövning. Motsvarande yrkanden finns i *motion 2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 12 och i *motion Fi225 (kd)* av Maria Larsson. Bestämmelserna har blivit komplicerade och många leverantörer klagar därför inte. Motionärerna anser att en organisation som företräder leverantörer bör ha möjlighet att begära överprövning av åtgärder och beslut i upphandlingsärenden.

Övriga frågor

I *motion 2002/03:Fi201* av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2 anför motionären att de kommunägda bostadsföretagen drivs på affärsmässiga villkor och konkurrerar på marknadens villkor. Trots detta har lagstiftaren valt att fullt ut tillämpa LOU på bostadsföretagen. Motionären anför vidare att den svenska tolkningen av EU-lagstiftningen går längre än vad regelverket kräver.

I *motion 2002/03:Fi214* av Lennart Beijer m.fl. (v) yrkande 2 påpekar motionärerna att ansvaret för att ändra på den konkurrenshämmande utvecklingen ligger hos de upphandlande enheterna. I sin upphandling bör t.ex. Vägverket och kommunerna prioritera främjandet av konkurrens. Detta fordrar enligt motionärerna att mycket större resurser satsas på utbildning i upphandlingsfrågor på alla nivåer.

I *motionerna 2002/03:Fi218* och *2003/04:Fi268* av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 14 anför motionärerna att den av riksdagen antagna ändringen i 6 kap. 2 § LOU öppnar för mer misstolkning och missbruk. De föreslår därför att den tidigare lydelsen av bestämmelsen ska återinföras.

I *motionerna 2002/03:Fi223* och *2003/04:Fi220* av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2 anför motionären att det finns allvarliga brister i den offentliga upphandlingen. På vissa håll utgår man t.ex. enbart från lägsta pris när man genomför upphandlingen. Det får till följd att kvalitet och miljö- och jämställdhetshänsyn hamnar i skymundan. Motionären anser att alla som genomför en upphandling måste vara införstådda med de regler som gäller och inte bara ta hänsyn till pris utan även till kvaliteten, miljö och jämställdheten.

I *motion 2002/03:Fi240* av Nina Lundström (fp) påpekar motionären att EG-kommissionen antagit en rekommendation om användning av Common Procurement Vocabulary (CPV) för att beskriva objektet för en offentlig upphandling med siffror. CPV är en viktig faktor för hur handel mellan offentlig sektor och leverantörer sker. Motionären påpekar att inför den nu pågående revideringen av CPV så behövs det ett aktivt remissförfarande för att undvika tidigare brister i systemet.

I *Centerpartiets motioner 2002/03:MJ428* yrkande 5 och *2002/03:N306* yrkande 21 anför motionärerna att i arbetet med att utforma miljöledningssystem bör en inköspolicy för inköp av fordon utformas. Motionärerna

anför vidare att genom att dela upp upphandlingar skulle fler små entreprenörer kunna delta i konkurrensutsättning av offentlig verksamhet. En utmaningsrätt för anställda i offentlig sektor som vill ta över driften av den egna enheten bör också införas.

I *motion 2003/04:Fi35* av Lena Ek m.fl. (c) yrkande 3 anför motionärerna att hel- eller samägda bolag bör undantas vid tillämpning av reglerna för offentlig upphandling. Liknande synpunkter förs fram i *motion 2003/04:Fi43* av Jörgen Johansson m.fl. (c) yrkande 4.

I *motion Fi208* av Inger Lundberg (s) yrkande 1 påpekar motionären att det behöver göras en analys av på vilket sätt kraven att konsekvent tillämpa LOU vid upphandling inom allmännyttan påverkat kostnaderna för ny- och ombyggda lägenheter. Motionären anför att en sådan analys bör ligga till grund för ett kraftfullt agerande gentemot EU. I yrkande 2 anför motionären att Sverige hos EU bör kräva att allmännyttan inte ska tillämpa LOU. Motsvarande yrkande framförs i *motion Fi215* av Helene Petersson m.fl. (s).

I *motion 2003/04:Fi283* av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 2 anför motionärerna att den traditionella entreprenadupphandlingens svaghet är att valmöjlighet och konkurrensupphandlingstillfället bara uppstår då entreprenadtiden löper ut. Finansieringen utgörs fortfarande av de kommunala skatteintäkterna. Gemensamma servicetjänster lämpar sig väl för entreprenadupphandling. Motionärerna anför vidare att ett stort och växande problem med entreprenadupphandlingar är de alltmer komplexa och detaljerade förfrågningsunderlagen. Framför allt gäller detta enligt motionärerna vid upphandling av vård- och omsorgstjänster.

I *motion 2003/04:Fi231* av Christina Axelsson och Jan Emanuel Johansson (s) anför motionärerna att Nämnden för offentlig upphandling (NOU) på uppdrag av regeringen har informerat om vilka regler som gäller vid upphandling av köttprodukter. NOU bör enligt motionärerna få i uppdrag att fortsätta sina informationsinsatser kring att handla kött ur ett djuretiskt och uthålligt perspektiv.

I *motion 2003/04:Fi234* av Helene Petersson (s) anför motionären att det behövs nationella krav vid upphandling av tjänster om vad som är kvalitet inom exempelvis vård, omsorg och skola. Motionären begär att LOU ändras så att även en social dimension får vägas in vid upphandling av varor och tjänster.

I *motion 2003/04:Fi271* av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m) anför motionärerna att statligt ägda företag borde agera som föredömen när det gäller upphandling av transporter. Företagen borde enligt motionären i högre grad än i dag precisera sina krav på transportföretagen vad avser kvalitet, miljö och trafiksäkerhet vid upphandling.

I *motion 2003/04:Fi279* av Inger Lundberg m.fl. (s) anför motionärerna att offentlig upphandling styr mycket stora inköpsvolymen i Sverige. Det är enligt motionärerna av stor vikt att det allmänna kan ställa rätt designkrav

vid upphandling. Motionären anför att en ökad kompetens på designområdet skulle öka inköparnas möjlighet att vara med och stödja utvecklingen av god design och därmed stärka kvaliteten i den offentliga upphandlingen.

I *motion 2003/04:Fi296* av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 1–3, 6, 10, 11 och 13 påpekar motionärerna att det är viktigt att även statliga bolag följer LOU. Nämnden för offentlig upphandling (NOU) har utrett i vilken utsträckning statliga företag är att anse som upphandlande enheter enligt LOU. De statliga bolagens förklaring till att de inte anser sig vara upphandlande enheter går ut på att de bara delvis har allmänintresset som ledstjärna. Med anledning av att de anser sig ha kommersiell eller industriell karaktär anser de att de inte behöver följa LOU. Motionärerna påpekar att detta visar på problemen förknippade med ett omfattande innehav av statliga bolag. I andra europeiska länder synes förvaltningsformen förekomma betydligt oftare i kombination med att verksamheterna inte ägs av staten. Motionärerna anför att förhållandet mellan sekretesslagen och LOU behöver utredas och konsekvenser belysas. Motionärerna påpekar att dokumenterad policy, bättre uppföljning av upphandlingar och inbjudan för utländska företag att lägga anbud kan höja kvaliteten på upphandlingar.

Centerpartiet begär i *motion 2003/04:N328* (yrkande 20) att det ska införas ett förenklat, icke direktivstyrt, regelverk för upphandling under tröskelvärdet på 200 000 euro. De anför att den möjligheten finns eftersom EG:s upphandlingsdirektiv enbart gäller för upphandlingar över tröskelvärdet, medan det är upp till varje nation att själv besluta om reglerna för de mindre omfattande upphandlingarna.

I *motion 2003/04:A303* av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2 anför motionären att lagen om offentlig upphandling är otydlig vad gäller frågan om att en kommun i samband med anbudsförfarande kan kräva att samma yttrandefrihet och meddelarfrihet som för kommunalt anställda ska gälla även för av företaget anställda inom den del av verksamheten som drivs på uppdrag av kommunen. Motionären begär därför att LOU ska ändras så att det tydligt framgår att den offentliga upphandlaren har rätt att kräva vad som ovan beskrivits.

I *motion 2003/04:A309* av Annelie Enochson m.fl. (kd) yrkande 6 anför motionärerna att för att mångfald inom vård och omsorg inte bara ska bli en pappersprodukt krävs genomtänkta strategier i upphandlingsförfarandet av kommuner och landsting.

I *motion Fi249* av Börje Vestlund (s) anför motionären att regeringen bör se över frågan om LOU fortsättningsvis ska gälla hälsovård, sjukvård, omsorg och skoltjänster. Han anför att flera domstolsavgöranden har inneburit att landsting som velat fördela en viss hälso- och sjukvårdstjänst till flera aktörer inte har kunnat det. Orsaken till detta är att den anbudsgivare som inkommit med lägsta bud har vunnit hela upphandlingen. Vestlund anser att det är rimligt att undanta dessa områden.

I *motion K386* av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2 anför motionären att ur ett medborgarperspektiv är det rimligt att kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform på entreprenad bör lyda under samma regler vad gäller yttrande- och meddelarfrihet som gäller inom kommunal verksamhet som bedrivs i förvaltningsform. Det är viktigt för att den enskilda medborgaren ska få en berättigad insyn i verksamheten. Motionären anser därför att regeringen bör utreda frågan om yttrandefrihet och meddelarfrihet för anställda inom kommunala bolag.

Utskottets ställningstagande

Beträffande motionsyrkanden om att avbrytande av en upphandling endast kan godtas om det är strikt affärsmässigt motiverat vill utskottet anför följande. Enligt 1 kap. 4 § LOU ska upphandling göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Avbrytande av en upphandling måste grundas på affärsmässighet. Upphandlingskommittén föreslår i sitt delbetänkande att det ska införas ett krav på att det ska föreligga sakliga skäl för att en påbörjad upphandling ska få avbrytas. Frågan är således under övervägande inom Regeringskansliet, varför något initiativ från riksdagens sida inte är erforderligt. De aktuella motionerna avstyrks.

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsyrkanden om lokal upphandling senast i betänkande 2001/02:FiU12. Utskottet uttalade bl.a. att det är inte möjligt för en upphandlande enhet att ta lokala hänsyn vid offentlig upphandling, eftersom det strider mot såväl bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling som mot upphandlingsdirektiven och de EG-rättsliga principerna om likabehandling och förbud mot diskriminering. Det finns dock vissa möjligheter att inom regelverkets ram förbättra förutsättningarna för lokala leverantörer att lämna anbud, vilket enligt utskottet kan vara önskvärt inte minst i samband med stora byggtreprenader. Likaså finns möjligheter att dela upp en upphandling i mindre delar för att på så vis underlätta för små företag att delta. Syftet får dock inte vara att kringgå reglerna om beloppsgränser i LOU. Med det anförda avstyrkte utskottet motionerna.

Utskottet har senast i betänkande 2001/02:FiU12 behandlat motionsyrkanden om verksamhet i egen regi och obligatorisk upphandling. Utskottet uttalade bl.a. att utskottet ansåg att det var självklart att kommunerna ska kunna bedriva verksamhet i egen regi om de så önskar. Utskottet har alltså samma uppfattning att det bör ankomma på kommunerna att bestämma om man vill bedriva verksamheten i egen regi. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Utskottet har senast i betänkande 2001/02:FiU12 behandlat motionsyrkanden om prövningstillstånd. Utskottet uttalade att krav på prövningstillstånd numera kan anses som huvudregel vid överklagande hos kammarrätten (jfr prop. 1994/95:27 och prop. 1995/96:22). De då aktuella motionerna avstyrktes.

Utskottet har tidigare behandlat motionsyrkande om kommunägda bostadsföretag i betänkande 1997/98:FiU7 och konstaterade att definitionen av upphandlande enhet i LOU bedöms överensstämma med bestämmelserna i direktiven. Sverige har en skyldighet att genomföra dessa direktiv. Den då aktuella motionen avstyrktes.

Den 20 december 2002 trädde en förordning i kraft som innehåller en omarbetad CPV-nomenklatur (katalog med produkt- och tjänstekoder) som ska användas vid annonsering i EU. I den omarbetade CPV-nomenklaturen tillkommer några koder medan andra utgår. En del koder som tidigare varit knutna till en viss vara/tjänst kommer nu att knytas till en annan vara/tjänst.

Kammarrätten i Stockholm har 2003 prövat frågan om köp från eget kommunalt bolag. I domen gjordes bedömningen att köp av tjänster från ett helägt dotterbolag inte fick ske utan tillämpning av LOU. Regeringsrätten har vägrat prövningstillstånd och domen har vunnit laga kraft.

Utskottet har senast i betänkande 2000/01:FiU8 behandlat motionsyrkanden om reglerna under tröskelvärdena. Utskottet uttalade bl.a. att Upphandlingskommittén enligt sina direktiv (dir. 1998:58) skulle göra en översyn av bestämmelserna i 6 kap. lagen om offentlig upphandling. I december 1999 avlämnade kommittén ett delbetänkande, Effektivare offentlig upphandling – för fortsatt välfärd, trygghet och tillväxt (SOU 1999:139). Kommittén föreslog en rad förenklingar och lättnader för de upphandlande enheterna. I proposition 1999/2000:128 Offentlig upphandling i informationssamhället tog regeringen upp vissa av kommitténs förslag. I propositionen föreslogs ett antal åtgärder för att förbättra och förenkla regelverket, bl.a. att anbud och anbudsansökningar ska kunna lämnas genom elektronisk överföring. Riksdagen biföll regeringens förslag. För att öka små och medelstora företags möjligheter att delta i offentlig upphandling har det fr.o.m. den 1 juli 2001 införts mer långtgående krav på annonsering av upphandlingar under tröskelvärdena.

Utskottet har som framgår ovan vid flera tillfällen prövat liknande förslag som framförs i de nu aktuella motionerna och avstyrkt yrkandena. Utskottet har alltså samma uppfattning i dessa frågor. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2002/03:Fi24 (kd) yrkande 7, 2002/03:Fi201 (s) yrkandena 1 och 2, 2002/03:Fi214 (v) yrkandena 1 och 2, 2002/03:Fi218 (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15, 2002/03:Fi223 (s) yrkandena 1 och 2, 2002/03:Fi236 (m) yrkandena 1 och 6, 2002/03:Fi240 (fp), 2002/03:Fi271 (fp) yrkande 6, 2002/03:Fi280 (s), 2002/03:Fi284 (kd) yrkande 9, 2002/03:Fi285 (kd) yrkande 1, 2002/03:So443 (c) yrkande 21, 2002/03:MJ428 (c) yrkande 5, 2002/03:N303 (c) yrkande 3, 2002/03:N306

(c) yrkande 21, 2002/03:N392 (kd) yrkande 9, 2003/04:Fi35 (c) yrkande 3, 2003/04:Fi36 (kd) yrkandena 4 och 5, 2003/04:Fi43 (c) yrkande 4, 2003/04:Fi220 (s) yrkandena 1 och 2, 2003/04:Fi230 (fp), 2003/04:Fi231 (s), 2003/04:Fi234 (s), 2003/04:Fi268 (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15, 2003/04:Fi271 (m), 2003/04:Fi279 (s), 2003/04:Fi283 (kd) yrkande 2, 2003/04:Fi286 (kd) yrkande 6, 2003/04:Fi296 (fp) yrkandena 1–3, 6, 9–11 och 13, 2003/04:So343 (c) yrkande 44, 2003/04:N239 (fp), 2003/04:N316 (m) yrkandena 1, 5 och 6, 2003/04:N328 (c) yrkande 20, 2003/04:N346 (kd) yrkande 10, 2003/04:A303 (fp) yrkande 2, 2003/04:A309 (kd) yrkande 6, K386 (fp) yrkande 2, Fi208 (s) yrkandena 1 och 2, Fi215 (s), Fi225 (kd), Fi229 (c), Fi239 (c), Fi244 (s) yrkande 1, Fi249 (s), Fi258 (kd) yrkandena 3 och 4, So394 (c) yrkande 14, MJ263 (c) yrkande 3, MJ331 (c) yrkande 4, N306 (c) yrkande 21, N397 (m) yrkande 10 och N400 (kd) yrkande 10.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (m)

av Mikael Odenberg (m), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nya EG-direktiv om offentlig upphandling. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,

2003/04:Fi33 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkande 9 och

2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17 och avslår motionerna

2002/03:Fi216 av Karin Svensson Smith m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi279 av Anders Ygeman (s) yrkandena 1–3,

2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,

2002/03:Sf289 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkandena 8 och 20,

2002/03:MJ376 av Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (båda mp) yrkande 3,

2002/03:MJ432 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 25 och 26,

2002/03:MJ487 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 9,

2002/03:N395 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 15,

2002/03:Bo319 av Carin Lundberg m.fl. (s) yrkandena 3 och 4,

2003/04:Fi205 av Maria Öberg och Kristina Zakrisson (båda s),

2003/04:Fi211 av Kalle Larsson m.fl. (v),

2003/04:Fi218 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkandena 1–3,

2003/04:Fi244 av Mikael Damberg och Cinnika Beiming (båda s) yrkandena 1 och 2,

2003/04:Fi262 av Britt-Marie Lindkvist och Hillevi Larsson (båda s),

2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,

2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 4,

2003/04:T561 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3,

2003/04:MJ399 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 39,

2003/04:MJ400 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 24 och 25,

2003/04:MJ401 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 15,

2003/04: MJ473 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 6,
2003/04: N412 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 24,
2003/04: A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkandena 16, 18 och 19,
2003/04: Bo219 av Barbro Feltzing och Ulf Holm (båda mp) yrkande 4,
2004/05: Fi212 av Lennart Axelsson m.fl. (s),
2004/05: Fi241 av Göran Magnusson (s),
2004/05: Fi242 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s),
2004/05: Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 2,
2004/05: Fi247 av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp),
2004/05: U280 av Lotta Hedström m.fl. (mp) yrkande 8,
2004/05: T461 av Johnny Gylling m.fl. (kd) yrkande 8,
2004/05: T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkandena 6, 14 och 16,
2004/05: MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp) yrkande 8,
2004/05: MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 40,
2004/05: MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 47,
2004/05: N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 25 och
2004/05: Bo251 av Barbro Feltzing m.fl. (mp) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att kommunerna bör uppmanas och stimuleras att använda upphandlingar, pengsystem och andra alternativa driftsformer. Stora effektiviseringar är möjliga genom en effektivare upphandling. Detta frigör resurser till kommunernas verksamhet eller till skattesänkningar. Vi vill därför strama upp tillämpningen av lagen om offentlig upphandling och göra kommunernas upphandling mer affärsmässig. Vi anser vidare att sociala och miljömässiga krav på företags verksamhet bör regleras generellt i särskild lagstiftning. Erfarenheterna visar att upphandlande enheter ställer omfattande och i sammanhanget irrelevanta krav vid anbudsförfrågningar. Detta leder till krångel och ökade kostnader för i synnerhet de små företagen som deltar i upphandlingen.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi har framfört om en striktare tillämpning av lagen om offentlig upphandling och ökad affärsmässighet. Vi anser också att riksdagen bör begära att regeringen lägger fram förslag innebärande att arbetsmarknadspolitiska, sociala och miljömässiga krav på olika företags verksamhet regleras i särskild lagstiftning. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2002/03: Fi218 (m) yrkande 17, 2003/04: Fi33 (m) yrkande 9 och 2003/04: Fi268 (m) yrkande 17 och avslå övriga motioner.

2. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (fp)

av Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nya EG-direktiv om offentlig upphandling. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 4,

2003/04:T561 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3 och

2004/05:T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkandena 6, 14 och 16 samt avslår motionerna

2002/03:Fi216 av Karin Svensson Smith m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,

2002/03:Fi279 av Anders Ygeman (s) yrkandena 1–3,

2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,

2002/03:Sf289 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkandena 8 och 20,

2002/03:MJ376 av Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (båda mp) yrkande 3,

2002/03:MJ432 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 25 och 26,

2002/03:MJ487 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 9,

2002/03:N395 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 15,

2002/03:Bo319 av Carin Lundberg m.fl. (s) yrkandena 3 och 4,

2003/04:Fi33 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkande 9,

2003/04:Fi205 av Maria Öberg och Kristina Zakrisson (båda s),

2003/04:Fi211 av Kalle Larsson m.fl. (v),

2003/04:Fi218 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkandena 1–3,

2003/04:Fi244 av Mikael Damberg och Cinnika Beiming (båda s) yrkandena 1 och 2,

2003/04:Fi262 av Britt-Marie Lindkvist och Hillevi Larsson (båda s),

2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,

2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,

2003/04:MJ399 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 39,

2003/04:MJ400 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 24 och 25,

2003/04:MJ401 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 15,

2003/04:MJ473 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 6,

2003/04:N412 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 24,

2003/04:A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkandena 16, 18 och 19,

2003/04:Bo219 av Barbro Feltzing och Ulf Holm (båda mp) yrkande 4,

2004/05:Fi212 av Lennart Axelsson m.fl. (s),

2004/05:Fi241 av Göran Magnusson (s),

2004/05:Fi242 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s),

2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 2,

2004/05:Fi247 av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp),

2004/05:U280 av Lotta Hedström m.fl. (mp) yrkande 8,
2004/05:T461 av Johnny Gylling m.fl. (kd) yrkande 8,
2004/05:MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp) yrkande 8,
2004/05:MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 40,
2004/05:MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 47,
2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 25 och
2004/05:Bo251 av Barbro Feltzing m.fl. (mp) yrkande 4.

Ställningstagande

De nya upphandlingsdirektiven innebär att man kan använda sig av elektroniska auktioner. Det kan bidra till ökad konkurrens och transparens och vi anser därför att lagen om offentlig upphandling bör ändras så att det är möjligt att använda elektroniska auktioner. Vi anser att det bör tas fram en nationell standard för att underlätta användningen av elektronisk offentlig upphandling. Dynamiska upphandlingssystem ger möjligheter för IT-baserade stödsystem men det bör poängteras att tekniken inte får diskriminera vissa leverantörer, till exempel småföretagen.

Vi anser att det bör tas fram en nationell standard för att underlätta användningen av elektronisk offentlig upphandling. Ett ramverk för detta har förberetts av Svenska Kommunförbundet. Detta arbete har dock ännu inte lett fram till förandet av en nationell standard. En sådan skulle kunna kräva en anpassning av lagen om offentlig upphandling, vilket kan innebära att frågor om hur EU:s upphandlingsdirektiv ska tolkas måste lösas.

Vi anser vidare att genom att arbeta långsiktigt och utveckla tydliga spelregler kan nödvändiga förändringar genomföras på ett kostnadseffektivt, arbetsbesparande sätt som gynnar den offentliga handeln. Det behövs mer av konkurrens och goda spelregler och mindre av onödigt krångel.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi har framfört om elektronisk offentlig upphandling, dynamiska upphandlingsstöd och arbetet med en nationell standard för elektronisk upphandling. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2003/04:Fi296 (fp) yrkande 4, 2003/04:T561 (fp) yrkande 3, 2004/05:T466 (fp) yrkandena 6, 14 och 16 och avslå övriga här aktuella motioner.

3. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (kd)

av Mats Odell (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nya EG-direktiv om offentlig upphandling. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,

2002/03: MJ432 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 25 och 26,
2002/03: N395 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 15,
2003/04: Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,
2003/04: MJ399 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 39,
2003/04: MJ400 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 24 och 25,
2003/04: N412 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 24,
2004/05: MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 40,
2004/05: MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 47 och
2004/05: N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 25 och
avslår motionerna
2002/03: Fi216 av Karin Svensson Smith m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,
2002/03: Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,
2002/03: Fi279 av Anders Ygeman (s) yrkandena 1–3,
2002/03: Sf289 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkandena 8 och 20,
2002/03: MJ376 av Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (båda mp) yrkande
3,
2002/03: MJ487 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 9,
2002/03: Bo319 av Carin Lundberg m.fl. (s) yrkandena 3 och 4,
2003/04: Fi33 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkande 9,
2003/04: Fi205 av Maria Öberg och Kristina Zakrisson (båda s),
2003/04: Fi211 av Kalle Larsson m.fl. (v),
2003/04: Fi218 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkandena 1–3,
2003/04: Fi244 av Mikael Damberg och Cinnika Beiming (båda s) yrkan-
dena 1 och 2,
2003/04: Fi262 av Britt-Marie Lindkvist och Hillevi Larsson (båda s),
2003/04: Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,
2003/04: Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 4,
2003/04: T561 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3,
2003/04: MJ401 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 15,
2003/04: MJ473 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 6,
2003/04: A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkandena 16, 18 och 19,
2003/04: Bo219 av Barbro Feltzing och Ulf Holm (båda mp) yrkande 4,
2004/05: Fi212 av Lennart Axelsson m.fl. (s),
2004/05: Fi241 av Göran Magnusson (s),
2004/05: Fi242 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s),
2004/05: Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 2,
2004/05: Fi247 av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp),
2004/05: U280 av Lotta Hedström m.fl. (mp) yrkande 8,
2004/05: T461 av Johnny Gylling m.fl. (kd) yrkande 8,
2004/05: T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkandena 6, 14 och 16,
2004/05: MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp) yrkande 8 och
2004/05: Bo251 av Barbro Feltzing m.fl. (mp) yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser att i lagen om offentlig upphandling (LOU) bör införas de fem grundläggande principerna i den europeiska gemenskapens lagstiftning om offentlig upphandling. I LOU finns i 4 § huvudregeln om affärsmässighet. Där står följande: ”Upphandling ska göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud ska behandlas utan ovidkommande hänsyn.” Det handlar alltså om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering, men ett uttalat övergripande mål saknas i lagstiftningen.

Jag anser att för att effektivt och trovärdigt kunna använda den öppna marknadsekonomin som medel för en fredligare och säkrare värld måste Sverige förbättra den egna lagstiftningen och efterlevnaden av styrande principer för marknadsekonomin och lagstiftningen. Principerna för den offentliga upphandlingen bör därför införas i den svenska lagstiftningen. Jag anser således att LOU bör ändras i syfte att förverkliga principerna om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering.

Jag anser vidare att regeringen i EU bör verka för direktiv för offentlig upphandling med höga krav på miljöhänsyn. Kommuner, landsting och statliga myndigheter bör använda miljövänliga fordon i största möjliga utsträckning. Jag anser att miljökrav bör vara en viktig del i offentlig upphandling. Det måste finnas möjligheter att i den kommunala upphandlingen aktivt kunna välja ekologiska alternativ för att på det sättet säkerställa behovet av säkra livsmedel. Detta får dock inte leda till att anbudsgivare från andra medlemsstater missgynnas.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag har framfört om att i lagen om offentlig upphandling införa de grundläggande principerna i den europeiska lagstiftningen om upphandling och verka för direktiv för offentlig upphandling med höga krav på miljöhänsyn. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2002/03:Fi285 (kd) yrkande 6, 2002/03:MJ432 (kd) yrkandena 25 och 26, 2002/03:N395 (kd) yrkande 15, 2003/04:Fi283 (kd) yrkande 9, 2003/04:MJ399 (kd) yrkande 39, 2003/04:MJ400 (kd) yrkandena 24 och 25, 2003/04:N412 (kd) yrkande 24, 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 40, 2004/05:MJ498 (kd) yrkande 47 och 2004/05:N393 (kd) yrkande 25 och avslå övriga här aktuella motioner.

4. Nya EG-direktiv om offentlig upphandling, punkt 1 (c)

av Jörgen Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om nya EG-direktiv om offentlig upphandling. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:MJ487 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 9 och
2003/04:MJ473 av Jan Andersson m.fl. (c) yrkande 6 och
avslår motionerna
2002/03:Fi216 av Karin Svensson Smith m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,
2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,
2002/03:Fi279 av Anders Ygeman (s) yrkandena 1–3,
2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,
2002/03:Sf289 av Peter Eriksson m.fl. (mp) yrkandena 8 och 20,
2002/03:MJ376 av Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (båda mp) yrkande
3,
2002/03:MJ432 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 25 och 26,
2002/03:N395 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 15,
2002/03:Bo319 av Carin Lundberg m.fl. (s) yrkandena 3 och 4,
2003/04:Fi33 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkande 9,
2003/04:Fi205 av Maria Öberg och Kristina Zakrisson (båda s),
2003/04:Fi211 av Kalle Larsson m.fl. (v),
2003/04:Fi218 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkandena 1–3,
2003/04:Fi244 av Mikael Damberg och Cinnika Beiming (båda s) yrkan-
dena 1 och 2,
2003/04:Fi262 av Britt-Marie Lindkvist och Hillevi Larsson (båda s),
2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkande 17,
2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,
2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 4,
2003/04:T561 av Eva Flyborg m.fl. (fp) yrkande 3,
2003/04:MJ399 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 39,
2003/04:MJ400 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkandena 24 och 25,
2003/04:MJ401 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkande 15,
2003/04:N412 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 24,
2003/04:A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkandena 16, 18 och 19,
2003/04:Bo219 av Barbro Feltzing och Ulf Holm (båda mp) yrkande 4,
2004/05:Fi212 av Lennart Axelsson m.fl. (s),
2004/05:Fi241 av Göran Magnusson (s),
2004/05:Fi242 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s),
2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 2,
2004/05:Fi247 av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp),
2004/05:U280 av Lotta Hedström m.fl. (mp) yrkande 8,
2004/05:T461 av Johnny Gylling m.fl. (kd) yrkande 8,
2004/05:T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkandena 6, 14 och 16,
2004/05:MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp) yrkande 8,
2004/05:MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd) yrkande 40,
2004/05:MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 47,
2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 25 och
2004/05:Bo251 av Barbro Feltzing m.fl. (mp) yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser att det är viktigt att EU:s upphandlingsregler för livsmedel möjliggör att produktionsmetoder kring djur- och miljöomsorg får beaktas. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi har framfört om produktionsmetoder. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2002/03: MJ487 (c) yrkande 9 och 2003/04: MJ473 (c) yrkande 6 och att övriga här aktuella motioner bör avslås.

5. Upphandlingsfrågor som bereds inom Regeringskansliet, punkt 2 (m, fp, kd, c)

av Mikael Odenberg (m), Karin Pilsäter (fp), Mats Odell (kd), Christer Nylander (fp), Tomas Högström (m), Cecilia Widegren (m) och Jörgen Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om upphandlingsfrågor som bereds inom Regeringskansliet. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2002/03: Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16,

2002/03: Fi225 av Runar Patriksson m.fl. (fp, m, kd, c),

2002/03: Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 2–5,

2003/04: Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16,

2003/04: Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7,

2003/04: Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 7, 8 och 12,

2003/04: So640 av Alf Svensson m.fl. (kd) yrkande 7,

2004/05: Fi246 av Annika Qarlsson m.fl. (c, m, fp, kd),

2004/05: T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp) yrkande 7 och

2004/05: N398 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 9 och

avslår motionerna

2002/03: N396 av Ingegerd Saarinen (mp) yrkande 17,

2003/04: Fi246 av Rune Berglund och Marie Nordén (båda s),

2003/04: Fi254 av Margareta Andersson och Ingegerd Saarinen (c, mp),

2003/04: N414 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) yrkande 10 och

2003/04: A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) yrkande 17.

Ställningstagande

Vi anser att det är dags för regeringen att ta ett samlat grepp om den offentliga upphandlingen. Bestämmelserna om upphandling avgör vem som ska få göra affärer med den offentliga sektorn. Detta ska ske affärsmässigt och

på lika villkor för alla leverantörer, oavsett om de är stora eller små, svenska eller utländska, privata eller offentliga. Det gäller att undanröja alla miss-tankar om att myndigheterna vill gynna någon leverantör.

Vi anser att tillsynen över den offentliga upphandlingen behöver stärkas. Vissa studier pekar på att ca 10 % av inköpskostnaden skulle kunna sparas. En sådan besparing inom den offentliga upphandlingen skulle motsvara statens årliga kostnad för barnbidragen och föräldraförsäkringen. En effektiv offentlig upphandling är på alla sätt ett starkt instrument för att säkra målen inom den offentliga sektorn.

Det är väl utrett att det finns betydande brister i den offentliga upphandlingen. Det finns bl.a. uppenbara luckor i regelverket; den tydligaste är att det saknas en sanktion när en upphandlande enhet inte alls bryr sig om att följa regelverket.

Vi anser att då det är väl känt att det finns betydande problem inom området och då det finns noggrant genomtänkta och remissbehandlade förslag, borde regeringen ha gått fram med förslag för att stärka upphandlingen. De viktiga frågorna om översyn och efterlevnad väntar fortfarande på sin lösning.

I första hand bör det enligt vår mening handla om att rätta till de brister som övertygande har klarlagts, nämligen den brist på efterlevnad av regelverket som alltför ofta uppdrags. Vi anser att en sanktionsmöjlighet (marknadsskadeavgift) bör införas i lagen om offentlig upphandling för att förbättra tillsynsfunktionen. Vi anser att det handlar om att skapa respekt för ett av våra viktigaste regelverk. En väl fungerande offentlig upphandling gynnar alla.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi har framfört om behovet av att lägga fram förslag som stärker tillsynen över den offentliga upphandlingen. Detta innebär att riksdagen delvis bör bifalla motionerna 2002/03:Fi218 (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16, 2002/03:Fi225 (fp, m, kd, c), 2002/03:Fi271 (fp) yrkandena 2–5, 2003/04:Fi268 (m) yrkandena 3, 8–11, 13 och 16, 2003/04:Fi283 (kd) yrkande 7, 2003/04:Fi296 (fp) yrkandena 7, 8 och 12, 2003/04:So640 (kd) yrkande 7, 2004/05:Fi246 (c, m, fp, kd), 2004/05:T466 (fp) yrkande 7 och 2004/05:N398 (c) yrkande 9 och avslå övriga motioner som är aktuella i detta ärende.

6. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (m)

av Mikael Odenberg (m), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om avbrytande av upphandling, konkurrensupphandling, utmaningsrätt och prövningstillstånd. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15,

2002/03:Fi236 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 6,

2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15,

2003/04:N316 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1, 5 och 6 samt

2004/05:N397 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m) yrkande 10 och avslår motionerna

2002/03:Fi24 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7,

2002/03:Fi201 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi214 av Lennart Beijer m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi223 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi240 av Nina Lundström (fp),

2002/03:Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 6,

2002/03:Fi280 av Christina Axelsson och Laila Bjurling (båda s),

2002/03:Fi284 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,

2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 1,

2002/03:So443 av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 21,

2002/03:MJ428 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5,

2002/03:N303 av Viviann Gerdin och Annika Qarllsson (båda c) yrkande 3,

2002/03:N306 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 21,

2002/03:N392 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 9,

2003/04:Fi35 av Lena Ek m.fl. (c) yrkande 3,

2003/04:Fi36 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 4 och 5,

2003/04:Fi43 av Jörgen Johansson m.fl. (c) yrkande 4,

2003/04:Fi220 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,

2003/04:Fi230 av Hans Backman (fp),

2003/04:Fi231 av Christina Axelsson och Jan Emanuel Johansson (båda s),

2003/04:Fi234 av Helene Petersson (s),

2003/04:Fi271 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m),

2003/04:Fi279 av Inger Lundberg m.fl. (s),

2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 2,

2003/04:Fi286 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,

2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 1–3, 6, 9–11 och 13,

2003/04:So343 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 44,

2003/04:N239 av Anna Grönlund (fp),

2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 20,

2003/04:N346 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10,

2003/04:A303 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,

2003/04:A309 av Annelie Enochson m.fl. (kd) yrkande 6,

2004/05:K386 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,

2004/05:Fi208 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,

2004/05:Fi215 av Helene Petersson m.fl. (s),
2004/05:Fi225 av Maria Larsson (kd),
2004/05:Fi229 av Rigmor Stenmark (c),
2004/05:Fi239 av Johan Linander (c),
2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 1,
2004/05:Fi249 av Börje Vestlund (s),
2004/05:Fi258 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4,
2004/05:So394 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 14,
2004/05:MJ263 av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c) yrkande
3,
2004/05:MJ331 av Annika Qarlsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande
4,
2004/05:N306 av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c)
yrkande 2 och
2004/05:N400 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att lagen om offentlig upphandling (LOU) bör kompletteras med ett krav på att avbrytande av en upphandling endast kan godtas om det är strikt affärsmässigt motiverat.

Det finns mycket att göra inom området offentlig upphandling för att bättre ta vara på skattebetalarnas pengar samtidigt som företagande och alternativa driftformer ges ökat utrymme till nytta för medborgare, företag och anställda.

Vi anser att LOU bör kompletteras med krav på att all verksamhet där förutsättningar finns ska upphandlas i konkurrens. I avvaktan på att regler införs om att all verksamhet ska konkurrensupphandlas anser vi att en lagstadgad utmaningsrätt bör införas. Vi föreslår att det införs en lag om konkurrensneutralitet vid offentlig prissättning med krav på att offentlig näringsverksamhet ska redovisas skild från annan verksamhet samt att det i LOU införs en regel som gör offentlig näringsverksamhet olaglig om den inte beslutas formellt av staten, kommun eller landsting.

Vi anser att bestämmelsen om att det krävs prövningstillstånd är en onödig inskränkning i rätten till överprövning. Bestämmelserna har blivit komplicerade och många leverantörer klagar därför inte. Vi anser att en organisation som företräder leverantörer bör ha möjlighet att begära överprövning av åtgärder och beslut i upphandlingsärenden.

Den av riksdagen antagna ändringen i 6 kap. 2 § LOU öppnar för mer misstolkning och missbruk. Vi föreslår därför att den tidigare lydelsen av bestämmelsen ska återinföras.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi har framfört om avbrytande av upphandling, konkurrensupphandling, utmaningsrätt och prövningstillstånd. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2002/03:Fi218 (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15, 2002/03:

Fi236 (m) yrkandena 1 och 6, 2003/04:Fi268 (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15, 2003/04:N316 (m) yrkandena 1, 5 och 6 samt 2004/05:N397 (m) yrkande 10 och avslå övriga motioner som behandlas i detta sammanhang.

7. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (fp)

av Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behovet att förenkla och underlätta för små företag att delta i upphandling, statliga bolag och om gränsöverskridande handel. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 6 och

2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 1–3, 6, 9–11 och 13 samt

avslår motionerna

2002/03:Fi24 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7,

2002/03:Fi201 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi214 av Lennart Beijer m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15,

2002/03:Fi223 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,

2002/03:Fi236 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 6,

2002/03:Fi240 av Nina Lundström (fp),

2002/03:Fi280 av Christina Axelsson och Laila Bjurling (båda s),

2002/03:Fi284 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,

2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 1,

2002/03:So443 av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 21,

2002/03:MJ428 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5,

2002/03:N303 av Viviann Gerdin och Annika Qarlsso (båda c) yrkande 3,

2002/03:N306 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 21,

2002/03:N392 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 9,

2003/04:Fi35 av Lena Ek m.fl. (c) yrkande 3,

2003/04:Fi36 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 4 och 5,

2003/04:Fi43 av Jörgen Johansson m.fl. (c) yrkande 4,

2003/04:Fi220 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,

2003/04:Fi230 av Hans Backman (fp),

2003/04:Fi231 av Christina Axelsson och Jan Emanuel Johansson (båda s),

2003/04:Fi234 av Helene Petersson (s),

2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14 och 15,

2003/04:Fi271 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m),

2003/04:Fi279 av Inger Lundberg m.fl. (s),
2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 2,
2003/04:Fi286 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,
2003/04:So343 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 44,
2003/04:N239 av Anna Grönlund (fp),
2003/04:N316 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1, 5 och 6,
2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 20,
2003/04:N346 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10,
2003/04:A303 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2003/04:A309 av Annelie Enochson m.fl. (kd) yrkande 6,
2004/05:K386 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2004/05:Fi208 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,
2004/05:Fi215 av Helene Petersson m.fl. (s),
2004/05:Fi225 av Maria Larsson (kd),
2004/05:Fi229 av Rigmor Stenmark (c),
2004/05:Fi239 av Johan Linander (c),
2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 1,
2004/05:Fi249 av Börje Vestlund (s),
2004/05:Fi258 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4,
2004/05:So394 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 14,
2004/05:MJ263 av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c) yrkande
3,
2004/05:MJ331 av Annika Qarlsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande
4,
2004/05:N306 av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c)
yrkande 2,
2004/05:N397 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m) yrkande 10 och
2004/05:N400 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10.

Ställningstagande

För att underlätta för småföretagen bör enligt vår mening upphandling under bl.a. EG:s tröskelvärde ses över och bestämmelserna förenklas. Vi anser att det är viktigt att man motverkar diskriminering av små och medelstora företag.

Det är viktigt att även statliga bolag följer LOU. Nämnden för offentlig upphandling (NOU) har utrett i vilken utsträckning statliga företag är att anse som upphandlande enheter enligt LOU. De statliga bolagens förklaring till att de inte anser sig vara upphandlande enheter går ut på att de bara delvis har allmänintresset som ledstjärna. Med anledning av att de anser sig ha kommersiell eller industriell karaktär anser de att de inte behöver följa LOU. Detta visar enligt vår uppfattning på problemen som är förknippade med ett omfattande innehav av statliga bolag. I andra europeiska länder synes förvaltningsformen förekomma betydligt oftare i kombination med att

verksamheterna inte ägs av staten. Vi anser att dokumenterad policy, bättre uppföljning av upphandlingar och inbjudan för utländska företag att lägga anbud kan höja kvaliteten på upphandlingar.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi har framfört om behovet att förenkla och underlätta för små företag att delta i upphandling, statliga bolag och om gränsöverskridande handel. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2002/03:Fi271 (fp) yrkande 6 och 2003/04:Fi296 (fp) yrkandena 1–3, 6, 9–11 och 13 och avslå övriga motioner som behandlas under denna punkt.

8. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (kd)

av Mats Odell (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om små företags möjligheter vid offentlig upphandling, avknoppning och entreprenadupphandling. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Fi24 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7,
2002/03:Fi284 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,
2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 1,
2002/03:N392 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 9,
2003/04:Fi36 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 4 och 5,
2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 2,
2003/04:Fi286 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,
2003/04:N346 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10,
2003/04:A309 av Annelie Enochson m.fl. (kd) yrkande 6,
2004/05:Fi258 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4 samt
2004/05:N400 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10 och
avslår motionerna
2002/03:Fi201 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,
2002/03:Fi214 av Lennart Beijer m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,
2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14
och 15,
2002/03:Fi223 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,
2002/03:Fi236 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 6,
2002/03:Fi240 av Nina Lundström (fp),
2002/03:Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 6,
2002/03:Fi280 av Christina Axelsson och Laila Bjurling (båda s),
2002/03:So443 av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 21,
2002/03:MJ428 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5,
2002/03:N303 av Viviann Gerdin och Annika Qarlsso (båda c) yrkande 3,

2002/03:N306 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 21,
2003/04:Fi35 av Lena Ek m.fl. (c) yrkande 3,
2003/04:Fi43 av Jörgen Johansson m.fl. (c) yrkande 4,
2003/04:Fi220 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,
2003/04:Fi230 av Hans Backman (fp),
2003/04:Fi231 av Christina Axelsson och Jan Emanuel Johansson (båda s),
2003/04:Fi234 av Helene Petersson (s),
2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14
och 15,
2003/04:Fi271 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m),
2003/04:Fi279 av Inger Lundberg m.fl. (s),
2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 1–3, 6, 9–11 och 13,
2003/04:So343 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 44,
2003/04:N239 av Anna Grönlund (fp),
2003/04:N316 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1, 5 och 6,
2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 20,
2003/04:A303 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2004/05:K386 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2004/05:Fi208 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,
2004/05:Fi215 av Helene Petersson m.fl. (s),
2004/05:Fi225 av Maria Larsson (kd),
2004/05:Fi229 av Rigmor Stenmark (c),
2004/05:Fi239 av Johan Linander (c),
2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 1,
2004/05:Fi249 av Börje Vestlund (s),
2004/05:So394 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 14,
2004/05:MJ263 av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c) yrkande
3,
2004/05:MJ331 av Annika Qarlsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande
4,
2004/05:N306 av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c)
yrkande 2 och
2004/05:N397 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m) yrkande 10.

Ställningstagande

Den offentliga upphandlingen betingar ett mycket stort värde och det är därför viktigt att den fungerar väl. För att stödja en utveckling av mångfald måste förändringar av regelverk och lagstiftning genomföras. Jag anser att lagen om offentlig upphandling t.ex. är dåligt anpassad för upphandling av hälso- och sjukvårdstjänster. Direktupphandling kan endast ske i utomordentligt begränsad omfattning, vilket kan försvåra för kommun och lands-ting/region att inledningsvis stödja avknoppade verksamheter. Trots att lagen inte säger något om avtalstider, rekommenderar tillsynsmyndigheten (Nämnden för offentlig upphandling) ofta alltför korta avtal med privata

vårdgivare, vilket försvårar för patienter att få en långvarig relation till sin vårdgivare eller att ge vårdgivaren rimliga avskrivningstider för de stora investeringar som behövs för en vårdinrättning.

Det är angeläget att kommuner och landsting samordnar och effektiviserar sina upphandlingar. Jag anser att när större volymer ska upphandlas bör den upphandlande enheten, om det är praktiskt möjligt och ekonomiskt försvarbart, dela upp upphandlingen i mindre delar så att fler företag kan lägga bud.

Den traditionella entreprenadupphandlingens svaghet är att valmöjlighet och konkurrensupphandlingstillfället bara uppstår då entreprenadtiden löper ut. Finansieringen utgörs fortfarande av de kommunala skatteintäkterna. Jag anser att ett stort och växande problem med entreprenadupphandlingar är de alltmer komplexa och detaljerade förfrågningsunderlagen. Framför allt gäller detta vid upphandling av vård- och omsorgstjänster.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag har framfört om små företags möjligheter vid offentlig upphandling, avknoppning och entreprenadupphandling. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2002/03:Fi24 (kd) yrkande 7, 2002/03:Fi284 (kd) yrkande 9, 2002/03:Fi285 (kd) yrkande 1, 2002/03:N392 (kd) yrkande 9, 2003/04:Fi36 (kd) yrkandena 4 och 5, 2003/04:Fi283 (kd) yrkande 2, 2003/04:Fi286 (kd) yrkande 6, 2003/04:N346 (kd) yrkande 10, 2003/04:A309 (kd) yrkande 6, 2004/05:Fi258 (kd) yrkandena 3 och 4, 2004/05:N400 (kd) yrkande 10 och avslå övriga här aktuella motioner.

9. Övriga upphandlingsfrågor, punkt 3 (c)

av Jörgen Johansson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om införa utmaningsrätt, underlätta för företagande inom den offentliga sektorn, förenkla regelverk och göra en översyn av lagen om offentlig upphandling. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:So443 av Kenneth Johansson m.fl. (c) yrkande 21, 2002/03:MJ428 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 5, 2002/03:N306 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 21, 2003/04:Fi35 av Lena Ek m.fl. (c) yrkande 3, 2003/04:Fi43 av Jörgen Johansson m.fl. (c) yrkande 4, 2003/04:So343 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 44, 2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 20, 2004/05:Fi239 av Johan Linander (c) och 2004/05:So394 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 14 och avslår motionerna

2002/03:Fi24 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 7,
2002/03:Fi201 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,
2002/03:Fi214 av Lennart Beijer m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,
2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14
och 15,
2002/03:Fi223 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,
2002/03:Fi236 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 6,
2002/03:Fi240 av Nina Lundström (fp),
2002/03:Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 6,
2002/03:Fi280 av Christina Axelsson och Laila Bjurling (båda s),
2002/03:Fi284 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 9,
2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 1,
2002/03:N303 av Viviann Gerdin och Annika Qarlsson (båda c) yrkande 3,
2002/03:N392 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 9,
2003/04:Fi36 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 4 och 5,
2003/04:Fi220 av Hillevi Larsson (s) yrkandena 1 och 2,
2003/04:Fi230 av Hans Backman (fp),
2003/04:Fi231 av Christina Axelsson och Jan Emanuel Johansson (båda s),
2003/04:Fi234 av Helene Petersson (s),
2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m) yrkandena 1, 2, 4–6, 12, 14
och 15,
2003/04:Fi271 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m),
2003/04:Fi279 av Inger Lundberg m.fl. (s),
2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 2,
2003/04:Fi286 av Olle Sandahl m.fl. (kd) yrkande 6,
2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 1–3, 6, 9–11 och 13,
2003/04:N239 av Anna Grönlund (fp),
2003/04:N316 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1, 5 och 6,
2003/04:N346 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10,
2003/04:A303 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2003/04:A309 av Annelie Enochson m.fl. (kd) yrkande 6,
2004/05:K386 av Gunnar Nordmark (fp) yrkande 2,
2004/05:Fi208 av Inger Lundberg (s) yrkandena 1 och 2,
2004/05:Fi215 av Helene Petersson m.fl. (s),
2004/05:Fi225 av Maria Larsson (kd),
2004/05:Fi229 av Rigmor Stenmark (c),
2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s) yrkande 1,
2004/05:Fi249 av Börje Vestlund (s),
2004/05:Fi258 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 3 och 4,
2004/05:MJ263 av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c) yrkande
3,
2004/05:MJ331 av Annika Qarlsson och Birgitta Carlsson (båda c) yrkande
4,
2004/05:N306 av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c)
yrkande 2,

2004/05:N397 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m) yrkande 10 och
2004/05:N400 av Maria Larsson m.fl. (kd) yrkande 10.

Ställningstagande

Jag anser att upphandlingar bör delas upp för att göra det möjligt för små entreprenörer att delta i konkurrensutsättning av offentlig verksamhet. Jag vill att det införs utmaningsrätt för anställda i offentlig sektor som vill ta över driften av den egna enheten. Om en sådan utmaning är mer effektiv än den nuvarande driften, bör den som regel beviljas.

Hel- eller samägda bolag bör undantas vid tillämpning av reglerna för offentlig upphandling. Det är inte rimligt enligt vår mening att driftsformen ska avgöra om LOU ska användas. Jag begär därför att regeringen gör en översyn av lagen i denna del.

EG:s upphandlingsdirektiv gäller enbart för upphandlingar över tröskelvärdet. Det är därför upp till varje nation att själv besluta om reglerna för de mindre omfattande upphandlingarna. Därför anser jag att det ska införas ett förenklat, icke direktivstyrt, regelverk för upphandling under tröskelvärdet på 200 000 euro.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag har framfört om att införa utmaningsrätt, underlätta för företagande inom den offentliga sektorn, förenkla regelverk och göra en översyn av lagen om offentlig upphandling. Detta innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2002/03:So443 (c) yrkande 21, 2002/03:MJ428 (c) yrkande 5, 2002/03:N306 (c) yrkande 21, 2003/04:Fi35 (c) yrkande 3, 2003/04:Fi43 (c) yrkande 4, 2003/04:So343 yrkande 44, 2003/04:N328 (c) yrkande 20, 2004/05:Fi239 (c) och 2004/05:So394 (c) yrkande 14 och avslå övriga här aktuella motioner.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2002

2002/03:Fi201 av Inger Lundberg (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lagen om offentlig upphandling (LOU) ej skall tillämpas på de på marknadsmässiga villkor drivna kommunägda bostadsföretagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den svenska tolkningen av kraven på offentlig upphandling inte skall gå längre än EU:s regelverk kräver.

2002/03:Fi214 av Lennart Beijer m.fl. (v):

1. Riksdagen beslutar om att lagen om offentlig upphandling tillförs ett moment om att totalentreprenader inte får vara konkurrensbegränsande enligt vad i motionen anförs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning i upphandlingsfrågor.

2002/03:Fi216 av Karin Svensson Smith m.fl. (v):

1. Riksdagen beslutar om ändring av lagen om offentlig upphandling med anledning av det beslut som fattades i EG-domstolen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom EU skall verka för att miljöaspekten skall vägas in i grundvalskriterierna vid offentlig upphandling.

2002/03:Fi218 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det införs ett krav på konkurrensupphandling av all offentlig upphandling exklusive myndighetsutövning i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det införs en utmaningsrätt för företag i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det tydliggörs att s.k. kundvalssystem inte omfattas av kravet på offentlig upphandling i enlighet med vad som anförs i motionen.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för ökad konkurrens inom vissa samhällsstrukturer.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om förbud mot offentlig näringsverksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag med regler om konkurrensneutralitet i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att en marknadsskadeavgift införs som en sanktionsmöjlighet i enlighet med vad som anförs i motionen.
9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det införs talerätt för branschorganisationer i enlighet med vad som anförs i motionen.
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att skadeståndsmöjligheterna förbättras i enlighet med vad som anges i motionen.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att preskriptionstiden förlängs till två år i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av reglerna beträffande provningstillstånd i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag med anledning av vad som anförs i motionen om avknoppning.
14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av 6 kap. 2 § LOU i enlighet med vad som anförs i motionen.
15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att LOU kompletteras med en regel om avbrytande av upphandling i enlighet med vad som anförs i motionen.
16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om avknoppning inom offentlig verksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag innebärande att arbetsmarknadspolitiska, sociala och miljömässiga krav på olika företags verksamhet regleras i särskild lagstiftning i enlighet med vad som anförs i motionen.

2002/03:Fi223 av Hillevi Larsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lagstiftningen bör förändras så att det blir omöjligt för en offentlig upphandlare att utestänga offentliga förvaltningar från att delta i upphandlingen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det bör utarbetas förslag till obligatorisk utbildning för offentliga upphandlare.

2002/03:Fi225 av Runar Patriksson m.fl. (fp, m, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att lägga fram förslag som stärker tillsynen över den offentliga upphandlingen.

2002/03:Fi236 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till skärpta krav på upphandlingar, redovisningar och affärsmässighet i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en lagstadgad utmaningsrätt i enlighet med vad som anförs i motionen.

2002/03:Fi240 av Nina Lundström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bättre spelregler kring Common Procurement Vocabulary samt dess roll för den offentliga upphandlingen.

2002/03:Fi271 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om talerätt för branschorganisationer och föreningar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på dokumentation och skriftliga riktlinjer för direktupphandling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om enhetlig definition av lågt värde till 5 prisbasbelopp.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en marknadsskadeavgift.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förenkla och underlätta för små företag att delta i upphandling.

2002/03:Fi279 av Anders Ygeman (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kollektivavtalsbärande fackförening skall ha rätt att yttra sig över underlaget vid en offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att MBL skall omfatta även sådan verksamhet som upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det införs en lagstiftning liknande den danska vad gäller offentlig upphandling så att krav på kollektivavtal kan ställas.

2002/03:Fi280 av Christina Axelsson och Laila Bjurling (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att se över möjligheterna för småskaliga företag och organisationer vid konkurrensupphandlingar.

2002/03:Fi284 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en anpassning av lagen om offentlig upphandling.

2002/03:Fi285 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om eget val.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i den svenska lagen om offentlig upphandling införa de fem grundläggande principerna i den europeiska gemenskapens lagstiftning om offentlig upphandling.

2002/03:Sf289 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbeta med antidiskrimineringsklausuler i all offentlig upphandling.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att stämna arbetsgivare som har blivit dömda för diskriminering och låta dem förlora sina offentliga kontrakt.

2002/03:So443 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa utmaningsrätt för anställda i offentlig sektor.

2002/03:MJ376 av Åsa Domeij och Mikaela Valtersson (båda mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en fond för kommuner som testar långtgående miljöanpassad upphandling bör upprättas senast 2005.

2002/03:MJ428 av Maud Olofsson m.fl. (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inköspolicy för statliga myndigheter, bolag och verk vid inköp av fordon.

2002/03:MJ432 av Alf Svensson m.fl. (kd):

25. Riksdagen begär att regeringen i EU verkar för direktiv för offentlig upphandling med höga krav på miljöhänsyn.
26. Riksdagen begär att regeringen i EU verkar för att det i direktiven till upphandlingsreglerna med miljöhänsyn införs möjlighet att väga in energiförbrukning i transportledet.

2002/03:MJ487 av Jan Andersson m.fl. (c):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU:s upphandlingsregler möjliggör att produktionsmetoder, t.ex. kring djur- och miljöomsorg, får beaktas vid offentlig upphandling.

2002/03:N303 av Viviann Gerdin och Annika Qarlsson (båda c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lagen om offentlig upphandling med målet att kunna dela in kommunens leveransställen i olika geografiska block.

2002/03:N306 av Maud Olofsson m.fl. (c):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta för företagande inom den offentliga sektorns verksamheter.

2002/03:N392 av Maria Larsson m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om små företags möjligheter vid offentlig upphandling av stora volymer.

2002/03:N395 av Alf Svensson m.fl. (kd):

15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling i syfte att förverkliga principerna om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering.

2002/03:N396 av Ingegerd Saarinen (mp):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utökade möjligheter att kunna beivra kommuners allvarliga överträdelse mot reglerna i lagen om offentlig upphandling.

2002/03:Bo319 av Carin Lundberg m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen omedelbart tydliggör de offentliga upphandlarnas skyldighet att beakta miljöegenskaper hos byggmaterial vid upphandling av offentliga byggprojekt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i enlighet med Delegationen för ekologisk upphandlings slutsatser snarast komplettera de offentliga upphandlingsreglerna i lagen om offentlig upphandling (LOU) med krav på att beakta livscykel- och livskostnadsanalyser i all upphandling.

Motioner väckta med anledningar av skrivelse 2003/04:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn

2003/04: Fi33 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en striktare tillämpning av lagen om offentlig upphandling, och ökad affärsmässighet.

2003/04: Fi35 av Lena Ek m.fl. (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undanta hel- eller samägda bolag vid tillämpning av reglerna för offentlig upphandling.

2003/04: Fi36 av Lars Lindén m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunal upphandling och eget val.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en anpassning av lagen om offentlig upphandling.

Motion väckt med anledning av proposition 2003/04:105 God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting

2003/04: Fi43 av Jörgen Johansson m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att initiera en översyn av lagen om offentlig upphandling, LOU, avseende lagens tillämpning på kommun- och regionalägda bolag samt mellankommunala verksamhetsformer.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:Fi205 av Maria Öberg och Kristina Zakrisson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ILO 94.

2003/04:Fi211 av Kalle Larsson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör verka för bred användning av antidiskrimineringsklausuler vid statlig offentlig upphandling.

2003/04:Fi218 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statliga företag och myndigheter skall bli föredömen i att ställa höga miljökrav vid offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statliga företag och myndigheter skall ha en god tillsyn och uppföljning av de miljökrav som ställs vid egen offentlig upphandling.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statliga företag och myndigheter i möjligaste mån skall upphandla enligt de produktkrav som tagits fram av EKU.

2003/04:Fi220 av Hillevi Larsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att lagstiftningen bör förändras så att det blir omöjligt för en offentlig upphandlare att utestänga offentliga förvaltningar från att delta i upphandlingen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att det bör utarbetas förslag till obligatorisk utbildning för offentliga upphandlare.

2003/04:Fi230 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regelverket för offentlig upphandling måste skärpas och småföretagens möjligheter att delta måste förbättras.

2003/04:Fi231 av Christina Axelsson och Jan Emanuel Johansson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Nämnden för offentlig upphandling bör få i uppdrag att fortsätta sina informationsinsatser kring upphandling av kött ur ett djuretiskt och uthålligt perspektiv.

2003/04:Fi234 av Helene Petersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lagen om offentlig upphandling.

2003/04:Fi244 av Mikael Damberg och Cinnika Beiming (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krav på mänskliga rättigheter vid offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall ratificera ILO:s konvention 94.

2003/04:Fi246 av Rune Berglund och Marie Nordén (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om positiv särbehandling av vissa leverantörer vid offentlig upphandling.

2003/04:Fi254 av Margareta Andersson och Ingegerd Saarinen (c, mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om positiv särbehandling av vissa leverantörer vid offentlig upphandling.

2003/04:Fi262 av Britt-Marie Lindkvist och Hillevi Larsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att de fackliga organisationernas inflytande och insyn i upphandlingsprocessen stärks.

2003/04:Fi268 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det införs ett krav på konkurrensupphandling av all offentlig upphandling exklusive myndighetsutövning i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det införs en utmaningsrätt för företag i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det tydliggörs att s.k. kundvalssystem inte omfattas av kravet på offentlig upphandling i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för ökad konkurrens inom vissa samhällsstrukturer.
5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag om förbud mot offentlig näringsverksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram lagförslag med regler om konkurrensneutralitet i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att en marknadsskadeavgift införs som en sanktionsmöjlighet i enlighet med vad som anförs i motionen.

9. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att det införs talerätt för branschorganisationer i enlighet med vad som anförs i motionen.
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att skadeståndsmöjligheterna förbättras i enlighet med vad som anges i motionen.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LOU så att preskriptionstiden förlängs till två år i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av reglerna beträffande prövningstillstånd i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag med anledning av vad som anförs i motionen om avknoppning.
14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av 6 kap. 2 § LOU i enlighet med vad som anförs i motionen.
15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att LOU kompletteras med en regel om avbrytande av upphandling i enlighet med vad som anförs i motionen.
16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om avknoppning inom offentlig verksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag innebärande att arbetsmarknadspolitiska, sociala och miljömässiga krav på olika företags verksamhet regleras i särskild lagstiftning i enlighet med vad som anförs i motionen.

2003/04:Fi271 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om staten som föredöme vid upphandling.

2003/04:Fi279 av Inger Lundberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om designkompetens.

2003/04:Fi283 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ökad entreprenadupphandling av gemensamma servicetjänster.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om påföljdsreglerna och skadeståndsbeloppen vid brott mot lagen om offentlig upphandling.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att i den svenska lagen om offentlig upphandling
införa de fem grundläggande principerna i den europeiska gemen-
skapens lagstiftning om offentlig upphandling.

2003/04:Fi286 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en anpassning av lagen om offentlig upphandling.

2003/04:Fi296 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om statliga bolag kontra lagen om offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förhållandet mellan sekretesslagen och LOU
behöver utredas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att följa den lagstiftning som reglerar den offentliga
upphandlingen och vikten av föredömligt agerande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om elektroniska auktioner och dynamiska upphandlings-
stöd.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om uppföljning, dokumenterad policy och skriftliga
riktlinjer.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om talerätt för branschorganisationer och föreningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en marknadsskadeavgift.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förenkla och underlätta för små företag att delta i
upphandling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att upphandlande enheter bör markera intresset för
utländska leverantörer.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att upphandlande enheter, inte minst statliga myndig-
heter, bör acceptera anbud på engelska.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om direktupphandling.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om gränsöverskridande handel.

2003/04:So343 av Maud Olofsson m.fl. (c):

44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa utmaningsrätt för anställda i offentlig sektor.

2003/04:So640 av Alf Svensson m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lagen om offentlig upphandling måste ändras.

2003/04:T561 av Eva Flyborg m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fortsätta arbetet med en nationell standard för elektronisk offentlig upphandling.

2003/04:MJ399 av Alf Svensson m.fl. (kd):

39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om offentlig upphandling.

2003/04:MJ400 av Alf Svensson m.fl. (kd):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU skall verka för att reglerna för offentlig upphandling skall möjliggöra höga krav på miljöhänsyn.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i EU skall verka för att det i direktiven till upphandlingsreglerna med miljöhänsyn införs en möjlighet att väga in energiförbrukning i transportledet.

2003/04:MJ401 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om teknikupphandling.

2003/04:MJ473 av Jan Andersson m.fl. (c):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU:s upphandlingsregler möjliggör att produktionsmetoder, t.ex. kring djur- och miljöomsorg, får beaktas vid offentlig upphandling.

2003/04:N239 av Anna Grönlund (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utmaningsrätt.

2003/04:N316 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till skärpta krav på upphandlingar, redovisningar och affärsmässighet i enlighet med vad i motionen anförs.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om successiv avveckling av all kommunal näringsverksamhet, oavsett driftsform.
6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en lagstadgad utmaningsrätt i enlighet med vad i motionen anförs.

2003/04:N328 av Maud Olofsson m.fl. (c):

20. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om ett förenklat, icke direktivstyrt, regelverk för upphandling under tröskelvärdet på 200 000 euro, i enlighet med vad i motionen anförs.

2003/04:N346 av Maria Larsson m.fl. (kd):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om små företags möjligheter vid offentlig upphandling av stora volymer.

2003/04:N412 av Alf Svensson m.fl. (kd):

24. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling i syfte att förverkliga principerna om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering.

2003/04:N414 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utökade möjligheter att kunna beivra kommuners allvarliga överträdelse mot reglerna i lagen om offentlig upphandling.

2003/04:A303 av Gunnar Nordmark (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändring av lagen om offentlig upphandling.

2003/04:A304 av Ulla Hoffmann m.fl. (v):

16. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om att upphandlande enhet skall kunna efterfråga kollektivavtal.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att medbestämmandelagen och lagen (1992:1528) om offentlig upphandling ses över angående kundvalsmodeller m.m.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att begreppet affärsmässighet utmönstras ur lagen om offentlig upphandling samt en möjlighet att kräva kollektivavtal införs.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige ratificerar ILO:s konvention nr 94.

2003/04:A309 av Annelie Enochson m.fl. (kd):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mångfald inom vård och omsorg.

2003/04:Bo219 av Barbro Feltzing och Ulf Holm (båda mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bulleraspekten som ett kvalitetskrav på produkter vid upphandling.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:K386 av Gunnar Nordmark (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att förändra lagen om offentlig upphandling.

2004/05:Fi208 av Inger Lundberg (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en analys av på vilket sätt kraven att konsekvent tillämpa LOU vid upphandling inom allmännyttan påverkat kostnaderna för ny- och ombyggda lägenheter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige hos EU bör kräva att allmännyttan ej skall tillämpa LOU.

2004/05:Fi212 av Lennart Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stimulans för att öka användandet av rättvisemärkta produkter.

2004/05:Fi215 av Helene Petersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändringar i lagen om offentlig upphandling.

2004/05:Fi225 av Maria Larsson (kd):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till förändring av lagen om offentlig upphandling enligt vad i motionen anförs.

2004/05:Fi229 av Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en översyn görs av lagen om offentlig upphandling (LOU) så att möjligheter att inhandla närproducerade livsmedel förstärks.

2004/05:Fi239 av Johan Linander (c):

Riksdagen begär att regeringen låter göra en översyn av lagen om offentlig upphandling och en förändring så att den kommunala driftsformen inte avgör huruvida offentlig upphandling skall ske enligt vad i motionen anförs.

2004/05:Fi241 av Göran Magnusson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lagen om offentlig upphandling.

2004/05:Fi242 av Lars Lilja och Britta Rådström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om offentliga upphandlingar.

2004/05:Fi244 av Anders Karlsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lagen om offentlig upphandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inom EU verka för förändringar av reglerna för EU:s inre marknad.

2004/05:Fi246 av Annika Qarlssoon m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att lägga fram förslag som stärker tillsynen av den offentliga upphandlingen.

2004/05:Fi247 av Ingegerd Saarinen och Ulf Holm (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att informera brett om möjligheten till offentlig upphandling med sociala kriterier i samverkan med bl.a. den sociala ekonomin.

2004/05:Fi249 av Börje Vestlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över frågan huruvida lagen om offentlig upphandling fortsättningsvis skall gälla hälsovård, sjukvård, omsorg och skoltjänster.

2004/05:Fi258 av Lars Lindén m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunal upphandling, eget val och mångfald.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om en anpassning av lagen om offentlig upphandling.

2004/05:U280 av Lotta Hedström m.fl. (mp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att staten själv bör börja agera som en ansvarsfull konsument genom att utveckla policy för socialt ansvarstagande upphandling.

2004/05:So394 av Maud Olofsson m.fl. (c):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om uppdelad upphandling och utmaningsrätt i offentlig verksamhet.

2004/05:T461 av Johnny Gylling m.fl. (kd):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att regeringen bör verka för att stärka miljöhänsynen och hänsyn till transporter i EU:s regler för offentlig upphandling.

2004/05:T466 av Christer Winbäck m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om elektronisk offentlig upphandling.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om tröskelvärden vid offentlig upphandling.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om myndigheter som föregångare inom IT-användningen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att fortsätta arbetet med en nationell standard för elektronisk offentlig upphandling.

2004/05:MJ263 av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att långa transporter vägs in som faktor vid val av leverantör vid offentlig upphandling av livsmedel.

2004/05:MJ331 av Annika Qarlsson och Birgitta Carlsson (båda c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om att upphandlingsreglerna behöver förändras så att krav på ursprung, livsbetingelser och närproduktion kan ställas vid upphandling.

2004/05:MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om FCS-certifiering av statligt ägd skog och vid offentlig upphandling.

2004/05:MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om offentlig upphandling.

2004/05:MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla statliga myndigheter bör ges i uppdrag att tillämpa miljökrav vid all upphandling av entreprenadarbeten eller nyttjande av arbetsmaskiner.

2004/05:N306 av Margareta Andersson och Kenneth Johansson (båda c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att kommuner och landsting i större utsträckning än i dag skall kunna dela upp upphandlingar i mindre delar för att underlätta för den sociala ekonomins aktörer att delta.

2004/05:N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

25. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling i syfte att förverkliga principerna om affärsmässighet, konkurrens och icke-diskriminering.

2004/05:N397 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utmaningsrätten.

2004/05:N398 av Maud Olofsson m.fl. (c):

9. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt genomför Upphandlingskommitténs förslag till åtgärder.

2004/05:N400 av Maria Larsson m.fl. (kd):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om små företags möjligheter vid offentlig upphandling av stora volymer.

2004/05:Bo251 av Barbro Feltzing m.fl. (mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bulleraspekten som ett kvalitetskrav på produkter vid upphandling.